

ערכות

המועצה האזורית הערבה התיכונה | גליון 65 | אדר ב' תשע"ו | מרץ 2016

החיבור בין לימודים ועבודה, בין חיי קבוצה ומחוייבות, הוא כבר לא חיבור אל מחוזות הנוסטלגיה או אל מחוזות ההיסטוריה. מספטמבר האחרון פועלת בערבה תוכנית "אדם ואדמה" תוכנית חינוכית הכוללת לימודים, עבודה וחיי קבוצה. איך מקימים פרויקט כזה ומי עומד מאחוריו. עמ' 12

מי צריך תחפושת כשאתה מצוייד בחליפה של גיבור על?
עודד קינן מקנא בציפורים
עמ' 26

החינוך כדרך חיים
המסע האישי שעשה ניר מצרי
מרמת גן לערבה
עמ' 16

פרידה מד"ר אמנון צביאלי.
רופא, חבר, איש שטח ומסעות
עמ' 10

חממה מדברית אורגנית

עולמי לך: שוק תוצרת אורגנית, היישר מהשדה שלנו לצלחת שלכם!

בכל יום חמישי בין השעות 16:00-20:00 בבית האריזה שלנו בעין יהב

המחיר גמיש: שלחו לנו מייל, ובמייל חוזר תקבלו את רשימת הירקות והפירות הטריים לאותו שבוע. ההזמנה שלכם תחכה אצלנו

מזל! קטניות ופירות מיובשים

רונית ותומר טנא | משק 166 עין יהב
Tene.organi@gmail.com | 052-2913379 | 052-8360088 | 052-3666606

משלוחים ליישובי הערבה

אנחנו מביאים אליהם!

קפיצת ג'ולה

קליניקה לריפוי בעיסוק בילדים

ריפוי בעיסוק הוא תהליך של התנסות ולמידה שממנו נפתחת דלת לתחושת הצלחה ומימוש אמיתי. בשבילי, המתנה הכי גדולה היא לעזור לילד להביא לידי ביטוי את האיכויות הייחודיות שלו, תוך קפיצה אל מעבר לקשיים איתם הוא מתמודד.

שמי אביטל ויזל, ואני מרפאה בעיסוק התפתחותית, מאבחנת ומטפלת בטיפולים פרטניים וקבוצתיים, מדריכה הורים, מרפאות בעיסוק וצוותים חינוכיים. בוגרת תואר שני בריפוי בעיסוק Msc.OT, בעלת נסיון במסגרות טיפוליות מגוונות: מכונים להתפתחות הילד, קופות חולים, גני שפה ותקשורת ובקליניקה פרטית.

נפתחות קבוצות הכנה לכיתה א'

הקבוצות מיועדות לילדים העומדים בפני מעבר לכיתה א'. במהלך ההכנה, הילדים לומדים לאחוז כלי כתיבה באחיזה יעילה ותפקודית, משכללים יכולות גרפומטוריות וההורים לומדים כיצד לעודד את הילדים במגוון רחב של פעילויות גרפיות ויצירותיות בדגש על כתיבה והעתקה, מימונות הכרחית עם העלייה לכיתה א'.

צרו קשר...

054-7972688
avitalwies@gmail.com

ניתנים החזרים כספיים מקופות החולים עבור הטיפולים

תוכן עניינים

דבר ראש המועצה	3
חדשות ערבה	4
אמנון צביאלי - פרידה	10

כתבות

אדם ואדמה , שיחה עם יוסי מונטג ועמית מאיר	12
מורה דרך , נועה ריבנבך פוגשת את ניר מצרי, מורה חדש בערבה	16
קולות נוספים , הכרות עם קבוצת קולות בערבה	20

מדורים

אישון במדבר	24
עשינו עסק	25
צפר צמרת	26
אבנים מתגלגלות	28
שירה	29
מדברים מהבטן	30
עשה זאת בעצמך	32
אומרים שהיה פה שמח	33
המוח: תשבץ היגיון וחידות	34

עורכת ראשית
רינת רוזנברג

עורכת מדורים
שחר איתני

עריכה לשונית
צופית לדרגבר

עריכה גרפית
סטודיו ערבה

מו"ל
מועצה איזורית ערבה תיכונה

צילום שער
משתתפי תוכנית "אדם ואדמה"

צילום: יהודה איטח

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות

כתובת ליצירת קשר
rinat@arava.co.il

לפרסום מודעות בעיתון, צרו קשר
traffic@arava.co.il
נועה 052-4260888

דבר ראש המועצה

שלום לכולם,

בשלוש השנים האחרונות אנחנו פועלים לשיפור איכות החיים בערבה למען תושבי האזור במסגרת פעולות אלה אנחנו מקדמים מספר פרויקטים עיקריים:

- מרכז ספורט אזורי הכולל בריכה אולימפית שתפעל לאורך כל ימות השנה.
- מרכז הצלה אזורי של כל שירותי החירום וההצלה הפעילים באזור כולל מוקד חירום למענה אזורי וניהול בחירום.
- קמפוס חדש ובו מעונות, כיתות לימוד ומתקנים מתאימים למרכז המשתלמים הבינלאומי. קמפוס שיתן מענה למגוון התוכניות שפועלות במסגרת מרכז המשתלמים כולל תוכנית הלימודים לתואר שני.
- מבנה מעבדות נוסף במו"פ, מבנה שיאפשר את הרחבת פעילות המחקר המתקיימת במסגרת המו"פ החקלאי והמדעי.
- מרכז מדע לילדים הכולל מעבדות וכיתות לימוד במו"פ. מרכז זה ישלים את מערך לימודי המדעים של תלמידי בתי הספר.

הקמת פרויקטים אלו תחל השנה והם צפויים להשפיע על חיינו בערבה בתחומים רבים ומגוונים. בראש ובראשונה הם נותנים מענה לצרכים ההולכים וגדלים שלנו כקהילה בתחומי החינוך והפנאי לצד הצרכים בתחום הביטחון האישי והאזורי. אני רואה בקידום חשיבות רבה היות שהם מגדילים את מגוון השירותים הניתנים לתושבים ובנוסף מייצרים מסגרות תעסוקה משמעותיות ואיכותיות.

אני מאמין שקידום תחומי החינוך המחקר והפנאי הוא המפתח לפיתוח האזור, לקליטה ולצמיחה של האוכלוסייה שלנו בערבה. הקמתם של הפרויקטים הללו וקידום של פרויקטים נוספים הם חלק בלתי נפרד מתפיסתי שיש להגדיל משמעותית את האוכלוסייה בערבה וליצור מוקדי עשייה ותעסוקה שימשכו לכאן תושבים חדשים ובנים ובנות חוזרים. ההרחבות בעין יהב, בספיר ובחצבה הנמצאות בשלבי ביצוע, קידום שלב ג' של צוקים וההרחבות בפארן ובעידן ובהמשך בצופר, יאפשרו למשפחות חדשות להקלט ולבנות את ביתן בערבה. אני מאמין שהקליטה תביא איתה תחומי תעסוקה נוספים, יזמויות חדשות והיא תתרום לפיתוח הערבה. המועצה תוביל ותסייע לקידום יזמויות ופיתוח תעסוקות נוספות באזור.

פיתוח דרמטי כמו זה הוא משימה מורכבת ומחייבת שותפים. אנחנו לא לבד. יש לנו שותפים שרואים את הערבה כיעד משמעותי וחיוני לקידומה של מדינת ישראל וההתיישבות בה. בכל אחד מהפרויקטים שהזכרתי, בכל אחת מהמשימות שאנחנו מתמודדים איתן, אנו מקבלים גב משמעותי ותמיכה של ממש מקק"ל ישראל ומקק"ל בכל העולם. בשנים האחרונות קק"ל נמצאת תחת מתקפה וביקורת בלתי פוסקת. מנקודת המבט שלי ומהכרת המציאות שלנו בערבה אני יודע דבר אחד ברור: אלמלא התמיכה והמעורבות של קק"ל בערבה, לא היינו יכולים לקדם את האזור בקליטה חקלאית, בהרחבות ביישובים, בפעילות המו"פ, בפיתוח פרויקטים אזוריים ובחיוזק הפעילות הקיימת. עבורנו בערבה, המשך הפעילות של קק"ל, כגוף הפועל להמשך ההתיישבות בישראל וחיוזקה, חשובה, נוכחת וחיונית. בשבועות האחרונים כחלק מקידום התהליכים וגייבוס שיתופי הפעולה עם קק"ל, הגיעו לערבה משלחות רבות של קק"ל: משלחת מארה"ב בהובלתו של ראסל רובינסון מנכ"ל קק"ל ארה"ב ומשלחת מקנדה בהובלתו של ג'וש קופר מנכ"ל קק"ל קנדה. קדם לכך ביקור של דני עטר יו"ר קרן קיימת לישראל וצוותו יחד עם הצוות המסור של מרחב דרום בקק"ל. מטרת הביקור הזה הייתה להכיר ולשמוע על המשימות והיעדים שיש להמשיך ולקדם ביישובים. אני מאמין שהעבודה המשותפת תאפשר לנו להמשיך ולפתח את הערבה בתחומים רבים.

אייל בלום,
ראש המועצה

מנכ"לית המועצה

מטפלים בשטחי הגינון והנוי ביישוב ספיר וסביבתו

בתקופה האחרונה ניתן לראות ביישוב ספיר את עבודתו של ספק שירותי גינון ונוי שנכנס לעבודה. השינוי ניכר בשטחים הציבוריים, בבית הספר, בשטחים המקיפים את היישוב, בבית העלמין, באזור התעשייה, בשטח המנחת ובפארק ספיר. בכל האתרים הוסדרה מערכת השקיה כולל הטמנה, ניטעו עצים חדשים, נערך ניקוי ונשתלה צמחייה חדשה. העבודה הרבה, היא תוצאה של פיקוח ומעורבות של שמעון פחימה אשר לקח על עצמו את האחריות לקידום הנושא. שמעון לקח גם חלק בהסדרת גני השעשועים שהתבצעה בכל יישובי המועצה. תודה רבה לשמעון, לאשר אלימלך ולצוות הנוי החדש.

בחודש האחרון הוחלפו תחנות ההסעה בצומת עין יהב, על כביש 90. החלפת התחנות מתבצעת

הוועדה החקלאית

מקדמים שינויים בביטוחים לנזקי טבע בחקלאות

בימים אלה אנו מנהלים עם קנ"ט (הקרן לביטוח נזקי טבע) דיונים שמטרתם לשנות חלק מתנאי חוזה הביטוח לנזקי טבע. כיום חלק מהביטוחים למקרים של אסון טבע כוללים השתתפות עצמית בגובה 30%. במצב כזה אין כמעט כל משמעות לפיצוי. מטרת הדיונים שאנו מקיימים היא להביא לשינוי בהגדרות הביטוחים כך שיביאו לידי ביטוי פיצוי ריאלי לחקלאי.

העונה החקלאית נמצאת בעיצומה ומחירי התוצרת טובים מאלו שהיו בשנים האחרונות. יחד עם זאת פגעי מזג האוויר שכללו חום קיצוני בתחילת העונה וקור קיצוני וארוך בהמשכה גרמו לבעיות איכות בפרי. אנחנו מעריכים שתהיה לכך השפעה של ממש על

על ידי נתיבי ישראל ובמסגרת פעילות זו הוחלפו התחנות בצמתים: עין יהב, עידן, חצבה, אזור התעשייה בספיר ובצוקים. החלפת התחנות בצומת ספיר, צומת צופר ובצומת פארן להתבצע במהלך שנה זו.

בפגישה שנערכה בחודש שעבר עם נציגי רשות הטבע והגנים דנו באפשרות להגדיל את שיתופי פעולה באזור. בתקופת החגים, כשיש עלייה בהיקף המטיילים, הוחלט להפעיל תחנות מידע בשני מוקדים עיקריים: במעלה עקרבים ובנחל ברק. תחנה נוספת תפעל בנחל מסור ותאפשר שמירה על רכבי המטיילים. בנוסף נידון הצורך להגביר בתקופת החגים האלה את תדירות פינוי האשפה וכמות כלי האצירה. פעולות אלה מצטרפות למסגרות פעילות משותפות עם מחלקת החינוך במועצה הכוללות חוגי סיירות ופרויקט צפרות.

רויטל טריפלר, מנכ"לית

החברה לפיתוח ובניין הערבה

מנגישים את מבני הציבור

במסגרת הפרויקטים של מחלקת בינוי אנו פועלים להנגשה של מבני ציבור במועצה לפי התקנות והחוק. אנו מסדירים את דרכי הגישה, מתקנים מעליות/מעלונים במידת הצורך ומנגישים חדרי שירותים. היום בשלבי התכנון, כל מבנה חדש כולל את כל המרכיבים והצרכים והתקנים המחייבים שיהפכו אותו לנגיש לכל האוכלוסייה.

במסגרת ההסדרה של המבנים הקיימים הותקנו מעליות במועצה ובמתנ"ס. בבית הכנסת האזורי בספיר הוסדרה הגישה למבנה ונבנו שירותי נכים.

אנו מקדמים את שיפור מראה מבנה המועצה כולל הסדרה של הגישה מהחניה למבנה המשרדים. לבית הספר הוכנה תכנית הנגשה מלאה והיא תבוצע בשלבים.

גדי גוהר, רכז נגישות במועצה מלווה את הפרויקטים ב"שני כובעים" כמפקח בנייה וכרכז נגישות.

בימים אלה אנו עובדים על שינוי אתר האינטרנט של המועצה והפיכתו לאתר נגיש לפי הטכנולוגיות הזמינות ובהתאם לחוק.

כרמל גמליאל, מנהלת מחלקת בינוי ופיתוח

מרחיבים את הפעילות באזור התעשייה

לאחרונה סייר באזור מנהל מחוז דרום במשרד הכלכלה מר אמיר מדינה שהגיע עם צוות ממשרדו להכרות מחודשת עם אזור התעשייה בספיר. הצוות ביקר במפעל "גרין", במפעל "אמורפיקל" ובעסקים נוספים הפועלים באזור התעשייה. אנו מקווים לרתום

הוענקו תעודות סיום למחזור ראשון של סטודנטים לתואר שני

באוקטובר 2014 החלה לפעול במרכז המשתלמים תכנית ללימודי תואר שני בשיתוף אוניברסיטת ת"א. בחודש שעבר, בתום 18 חודשים הוענקו תעודות לבוגרי המחזור הראשון שמנה 15 סטודנטים מווייטנאם. הסטודנטים התמחו במדעי הצמח בדגש על ביטחון ואבטחת מזון. מרצים וחוקרים מהמו"פ האזורי העבירו את התכנית לצד מרצים שהגיעו מאוניברסיטת ת"א. את סמסטר הקיץ למדו באוניברסיטת ת"א. שני

את משרד הכלכלה לתמוך בפעילות באזור התעשייה ובפעילות נוספת. החברה לפיתוח פועלת באופן רציף לשיקום תשתיות המים והתקשורת ולהסדרתן ולגידור אזור התעשייה. המטרה היא לאפשר פעילות של עסקים נוספים ולאכלס את השטחים הפנויים.

40,000 מבקרים הגיעו לערבה במסגרת האירועים בחודשים ינואר פברואר

במסגרת פעילות החברה לפיתוח מתקיימים בערבה אירועים ארציים שרבים מהם נערכו

מצטייני התכנית נשארים ללימודי המשך באוניברסיטת ת"א וסטודנט מצטיין נוסף עומד להתחיל מחקר במסגרת מו"פ ערבה. מחזור ב' של התכנית כבר החל את לימודיו ומשתתפים בו 19 סטודנטים מווייטנאם, מיאנמר, אוגנדה, רואנדה, אתיופיה וניגריה. בימים אלה החלה ההרשמה למחזור ג'.

התכנית מתקיימת בסיוע ניכר של החקלאים המאפשרים לשלב את הפעילות הלימודית של הסטודנטים במשקים שלהם. במקביל לפעילות התואר השני אנחנו ממשיכים את פעילות תכנית המשתלמים הוותיקה והמוכרת ונערכים לקליטת 1150 משתלמים לשנת ההכשרה 2016-2017. ההרשמה לשילוב של משתלמים במשקים תחל במאי.

חני ארנון, מנהלת מרכז המשתלמים

משלחת של "ועדת ערבה" מקק"ל ארה"ב ביקרה בערבה בשבוע שעבר. המשלחת, המורכבת ממתנדבים ותורמים המלווים את הערבה בחמש השנים האחרונות, קיימה פגישות וסיורים במטרה לסייע ולקדם פרויקטים באזור. בין הנושאים שבהן עסקה המשלחת היה גם קידום תחום החירום וההצלה ובכלל זה. פרויקט מרכז החילוץ וההצלה בספיר וסיוע ליחידת חילוץ ערבה. המשלחת יצאה לסיור שטח והכרות עם המתנדבים של יחידת החילוץ. **צילום:** טלי צור

בחודשיים האחרונים: מרוץ הערבה ע"ש יוני פרידמן, סובב ערבה, היום הפתוח וכנס לימוד ערבה. החברה לפיתוח מקדמת אירועים אלו היות שהם מייצרים חשיפה לערבה ומגדילים את הפעילות העסקית באזור. במסגרת האירועים הגיעו לערבה בחודשים ינואר פברואר קרוב ל-40,000 איש. החשיפה של האזור למגוון של קהלים הייתה משמעותית ואנחנו פועלים להמשיך ולחזק את האירועים השנתיים.

נעמי בקר, מנכ"לית

בקרוב מסתיימת ההכשרה של פרויקט "אוכלים בבית של..."

בחודש האחרון מתקיים תהליך הכשרה למשתתפים בפרויקט "אוכלים בבית של...". שש משפחות משתתפות בפרויקט: חגית צורף (פארן), טלי ואוריה קידר (פארן), חגית ועידו שחם (עין יהב), אבלין ומאיר ביטון (ספיר), מעין ויזהר אזולאי (חצבה) ואריאלה סקובורניק (עידן). את המשפחות מלווים: בני בן ישראל - יועץ קולינארי לתירות קולינארית וחגית אברון - כתבת קולינריה ויועצת בתחום השיוק והמיתוג, ההכשרה כוללת כלים תיאורטיים ומעשיים, ליווי אישי וקבוצתי, התנסות, למידה וייעוץ, במטרה לעזור למשפחות להפעיל את הפרויקט בביתן.

הפרויקט נשען על טרנד הולך וגובר בארץ ובעולם והרצון "לייבא" אותו גם אלינו לערבה. הרעיון נשען על אנשים בעלי אהבה לאירוח ולקולינריה האוהבים לארח ולהתארח בבתים של אחרים במקומות שונים בארץ ובעולם, במטרה להעניק חווית אירוח ייחודית, בעלת תוכן, אינטימית ובינאישית, כזו שלא ניתן לקבל במסעדות רגילות. כיום פועלים בעולם מספר מיזמי אירוח ביתי שהמוביל בהם הוא EAT-WITH , מיזם ישראלי המשגשג ביותר מ-150 ערים בארץ ובעולם. תקופת ההכשרה צפויה להסתיים בתחילת אפריל, וזהו הזמן בו המשפחות יחלו להפעיל את המיזם.

גלי כהן, מנהלת תירות ופיתוח עסקי

מפתחים פרוטוקול גידול לצמח מור הגלעד

100 פריטים של צמח המור הגיעו לתחנת אייר במסגרת פרויקט רחב היקף בשיתוף מרכז מדע ים המלח והערבה ומו"פ ערבה ובמימון קרן יק"א. השתילים הגיעו מקיבוץ עין גדי, שם מגדלים את המור מספר שנים. בתקופה התנ"כית היה אזור עין גדי ידוע כאזור ייצור בשמים מתמציות המור. לאור זאת ייבאו את השתילים הראשונים והם נשתלו בשטח הקיבוץ. במעבדת העור בעין גדי הראו תמציות המור פעילות מעניינת של חסימת קרני UV. לפיכך יש סבירות גבוהה שתמציות אלו יוכלו

חינוך ומתנ"ס

מסכמים את הטיולים השנתיים בתיכון ונערכים לפעילות בחופשת הפסח

לאחרונה טיילו משתתפי חוג משוטטי הערבה, מכיתות י-יב בגבעות של שפלת יהודה בהדרכתו של אבשלום פרג הנדל. הקבוצה יוצאת אחת לחודש לטיולי שטח נודדים עם כל הציוד על הגב. הפעם התנסתה הקבוצה בזחילה במערות מסתור, בליקוט פטריות וצמחים טובים למאכל ובישולם, ובהשתתפות פעילה בהדרכת הטיול. הקבוצה משקפת את האופן שבו אנו תופסים את הטיילות החינוכית בערבה- אהבה לשטח, צניעות ופשטות ולקייחת אחריות ומעורבות. חוג הסיירות של כיתות ה-ו עושה את צעדיו הראשונים בהתנסויות דומות. בניית התשתית להחזרת ילדי הערבה לטיילות מסוג זה מתחילה כבר מהגיל הרך, מתעצמת בביה"ס היסודי והמשיכה בתיכון ובפעילות הנוער האזורית. ילדי הגנים, בהדרכתה של עדי ניר לוי, משתתפים בסיורים קצרים בקרבת הגן

לשמש את תעשיית הקוסמטיקה ולהוות מרכיב בקרם הגנה. כחלק מתהליך הפיתוח בצמח יעסוק מו"פ ערבה בפיתוח אגרוטכניקה (באמצעות שיטות של הפעלת עקות מלח ויובש) שתביא להגדלה כמותית ואיכותית של ייצור החומרים הפעילים בצמח. המחקר בצמח המור הוא חלק מתכנית הפעילות של המו"פ לפיתוח ואפיון של חומרי בושם ורפואה חדשים.

מקורו של צמח מור הגלעד בסומליה ובדרום מערב חצי האי ערב. צמח המור גדל גם בהודו. פרחיו לבנים ונוצרים באשכולות פריחה המייצרים פירות בצורת אליפסה חלקה המכילים בתוכם זרעים צהובים. הצמח מתפתח היטב בתנאים קיצוניים המשלבים יובש וטמפרטורה גבוהה ובאזורים אקלימיים

מתונים יותר. הצמחים מגיעים לפריחה כשנתיים לאחר שתילה. בשנים האחרונות נמצא כי מוהל מור הגלעד עשוי גם לשמש בסיס לפיתוח תרופות לטיפול במחלות המתאפיינות בחלוקת יתר של תאים, כגון סרטן ופסוריאזיס. ד"ר רבקי אופיר פרסמה בעבר מאמר ופטנט על חומרים במור היכולים לשמש בסיס לפיתוח תרופה לסרטן. בנוסף, רבקי תשתלב בהטמעת שיטות מולקולריות מתקדמות במטרה לזהות צמחים המייצרים את הכמות המרבית של החומרים הפעילים.

בוועד הווריץ
מנהל מו"פ ערבה תיכונה וצפונית

חינוך ומתנ"ס

הרי אילת. טיילות מסוג זה מצריכה רצון טוב ועבודה רבה של צוות המחנכים ובראשם גל מאיר - רכז הטיולים של ביה"ס ושיתוף פעולה רב של וועד ההורים וההורים עצמם. תודות לכולם.

פסח בפתח ועמו הזדמנויות מצוינות לחוות את סוף האביב לפני תחילתה של העונה החמה. ילדי ד-ו יצאו השנה לטיול בשפלת יהודה הכולל ביקור במערות מסתור ושיטוט בח'רבות עתיקות. שכבות ז-ח יצאו לטיול במדבר יהודה עם בני גילם ממועצה אזורית בקעת הירדן. משתתפי חוג הסיירות וחוג המשוטטים יצאו לטיולים ארוכים יותר.

קייטנת פסח דה וינצ'י לילדי א-ו תתקיים מ-17 עד 21 באפריל ותשלב חצי יום טיול בשטח בדגש תצפיות וחקר וחצי יום של אמנויות. הרשמה באתר המתנ"ס.

אילת להב-ביגר, מנהלת מחלקת חינוך ומתנ"ס

טיול חוג משוטטי ערבה

עמותת בין השיטין

70 חניכים 5 ימים בשטח

בחודש פברואר יצאו כ-70 חניכי מכינת ערבה (חצבה ופארן) לסדרת שטח מתקדמת ברכסי הנגב הצפוני ובאזור ערד. סדרת השטח נרקמה בשיתוף פעולה בין שתי העמותות החינוכיות הפועלות בערבה, עמותת "בין השיטין" ועמותת "דרך לוטן". במהלך הסדרה הלכו חניכי המכינות חמישה ימים רצופים בשטח, עם כל הציוד על הגב, ללא אספקת מים ומזון. בסדרה זו לומדים לנצל את תנאי

השטח בצורה מיטבית: אוכל צנוע ופשוט, מים מגבים ומבורות מים, בניית מחסה הגנה ללינה בלילה, שימוש בצמחי מדבר. השבוע שבו התקיימה הסדרה התאפיין במזג אוויר קר שאילץ את החניכים להתמודד עם לילות גשומים. בחלק מהלילות הם ישנו ללא שק שינה והתחממו רק בעזרת מחסה אבנים, ניילון ומיטת גחלים (התחממו באופן יחסי כמובן...). הסדרה הסתיימה בראש 'הר קנאים' המשקיף על מרחבי מדבר יהודה ומצדה. את השבוע הובילו המדריכים המקצועיים של "דרך לוטן" וצוות הש"ש המסורים של "דרך לוטן" שמתגוררים בחצבה. שבוע זה היה חלק

קייטנות פסח דה וינצ'י

לאונרדו דה-וינצ'י שהיה מגדולי אומני הרנסנס, שילב בין מדע לאומנות. הוא היה צייר, פסל, מדען, מהנדס וממציא, ועבודותיו מעוררות התפעלות רבה גם כיום. לאונרדו דה וינצ'י אמר ש"למידה לעולם לא מתישה את המוח"... ולכן אנחנו מזמינים את תלמידי כיתות א'-ו' לקייטנת פסח דה וינצ'י המשלבת חצי יום של שוטטות בשטח בדגש על חקר ומדע, וחצי יום בקורס אומנות לבחירת הילדים.

*חצי' יום קורס אמנות אחד לבחירה:	*חצי' יום חקר ומדע בשטח:
נגרות רוני בר און ננסר, נקדח, נלמד להשתמש בכמה סוגי עצים ונשלב אותם יחד ונבנה מכונית מעץ. (מכיתה ב' ומעלה)	נתחיל בבניית ערכת חוקר באגם ספיר, נחפש עקבות בבוך במאגר נקרות, נתנסה במדידת חומציות במים, נחפש עקבות בחול בשמורת שיוף, נתנסה במדידת התפתחות עצי שיטה, נכיר מחקרים מעניינים במ"פ, נפיק תכשירים מצמחי מדבר, ולסיום, נשחק הישרדות בעזרת ביומימיקרי - חקיינות הטבע המקומי.
*חצי' יום קורס אמנות אחד לבחירה:	*הטיולים בהדרכת מדריכים מקצועיים מביס"ש חצבה
ההרשמה באתר המתנ"ס	
עד ה - 7.4 מחיר: 610 ₪	
הרשמה מוקדמת עד ה - 26.3 מחיר: 560 ₪	
פרטים נוספים במזכירות המתנ"ס	
08-8592260 ימים א-ה 8:00-14:30	
matnas@arava.co.il	

*** (הקורסים יתקיימו במתנ"ס)**

הסעות מכל הישובים

חדשות ערבה

ביטחון

תחנה קבועה של משטרת התנועה החלה לפעול בספיר

לאחרונה נפתחה תחנת משטרת תנועה בספיר. פתיחת התחנה נובעת מן הצורך להגביר את הנוכחות המשטרתית בכביש הערבה היות שהוא כביש שיש בו סיכון גבוה לתאונות דרכים קשות. פתיחת התחנה תביא גם לתגבור הנוכחות המשטרתית באזור ותיצור הרתעה לא רק בתחום התנועה. מהתחנה יצאו סיורים אשר יאוישו על ידי שוטרי משטרת התנועה ועל ידי מתנדבים. ברכות לשוטרי משטרת התנועה המצטרפים ובראשם רס"מ

צילום: נעם כרמלי

בריאות

רוני אביגדורוב וד"ר מירי פרלוב-שגב מצטרפים לצוות המוקד לרפואה דחופה

לאחרונה מונה רוני אביגדורוב מצופר לתפקיד פרמדיק ואחראי אדמיניסטרטיבי של המוקד. רוני ישמש איש צוות רפואה קבוע וירכז את כל עבודת האדמיניסטרציה, תפעול וכ"א במוקד. לצוות המוקד הצטרפה ד"ר מירי פרלוב-שגב מצוקים לתפקיד המנהלת הרפואית של המוקד במקומו של ד"ר איגור וינר מעומר, שניהל רפואית את המוקד בשנתיים

האחרונות. שני המינויים החדשים הם חלק מהשאיפה שלנו לאיוש תפקידים על ידי אנשי צוות רפואי מקומיים, שיסייעו לנהל ולפתח את שירותי הרפואה באזור עם כוחות מקומיים ברמה המקצועית ביותר.

תכנית אב למערכת הבריאות בערבה

במטרה לגבש תכנית אופרטיבית למערך שירותי הבריאות העתידי במועצה אישרה מליאת המועצה הכנה של תכנית-אב לשירותי בריאות בערבה. התכנית תשלב שלושה תחומים מרכזיים:

מאפיינים דמו-גיאוגרפיים: מיקום פריפריאלי וריחוק ממוקדי שירותים אורבניים, פריסה של אוכלוסיות קטנות על-פני מרחב גדול וגידול באוכלוסיות הקצה (גיל שלישי וילדים) להן דרושים שירותי בריאות זמינים ונגישים

הוועדה המקומית

פקח הוועדה לרשותכם לצורך הסדרת טופס 4 בערבה

במסגרת השינויים בוועדה המקומית, מעוניינת הוועדה לסייע בהליך הוצאת טופס 4 במטרה לשפר את השירות לתושבים. הליך זה כרוך באישורים רבים ובמקרים רבים נדרשים אישורי רשויות כגון פיקוד העורף (הג"א), כיבוי אש, הגנת הסביבה או יועץ נגישות. פקח הוועדה רפי גלעדי ממושב חצבה, יסייע בכל הקשור להסדרת האישורים הללו ולהשלמת הדרישות עד לקבלת טופס 4 לאכלוס המבנה. חשוב לזכור כי החוק מחייב לדווח לפקח הוועדה על תחילת בנייה לאחר קבלת היתר הבנייה ועל סיום בנייה לצורך קבלת טופס 4. אתם מוזמנים להיעזר בשירות ובהכוונה של רפי גלעדי במטרה להסדיר את האישורים הדרושים. אפשר לפנות לרפי: במייל rafig@arava.co.il או בטלפון 052-3666790 להזכירכם: אכלוס מבנה ללא טופס 4 מהווה עבירת בנייה.

אילנה בהגן, מהנדסת הועדה המקומית

במידה רבה יותר.

מאפיינים תפעוליים-כלכליים: תמהיל ופריסה של שירותי הרפואה במועצה, דפוסי אספקתם, מקורות המימון שלהם, חוסרים של שירותים ומתקנים והמשמעויות הכלכליות של כל אלה.

עמדות והעדפות אוכלוסיית התושבים במועצה: בדגש על האוכלוסיות הנזקקות באופן אינטנסיבי יותר לשירותי הבריאות.

על בסיס בחינת התחומים בתהליך הכולל שיתוף ציבור, יפותח ויגובש מודל לשירותי בריאות בערבה. המודל יכלול הצעות וחלופות. את התהליך ינחה יוסי עופר מ'אינטרלוק פיתוח בע"מ'. מחלקת הבריאות במועצה והחברה לפיתוח ינהלו את התהליך בשיתוף ובסיוע של מפעם דרום.

עירית שחר, רכזת בריאות גיל שלישי

חדשות ערבה

היחידה הסביבתית

שיתוף פעולה של היחידה הסביבתית בית הספר והמו"פ ביום המדע

השנה לקחה היחידה הסביבתית חלק בפעילות יום המדע ה-3 שהתקיים בסימן אור ואופטיקה. במסגרת הפעילות העמידה היחידה הסביבתית דוכן שעסק באנרגיה סולארית והופעל בעזרת תלמידי כיתות ט'. לצורך הפעלת הדוכן נרכשו מכוניות משחק עם פאנל סולארי והודגמה היכולת של המכונית לנוע בעזרת אנרגיית השמש. התלמידים יצרו לוח הסבר אשר נתן לילדים ידע והבנה בהמרת האנרגיה משמש לתנועה.

החודש התקיים בבית הספר שוק קח-תן שאורגן והובל ע"י מועצת התלמידים. הפעילות כללה התייחסות לחשיבות הנתינה, החלפת ציוד, הימנעות מקניית דברים חדשים שלא לצורך והיבטים סביבתיים הבאים לידי ביטוי בשוק מסוג זה. התלמידים אספו ציוד וארגנו שוק החלפת תחפשות. הפעילות במהלך היום כללה הכנת תיקים מחולצות טריקו ישנות וצביעה משותפת של ציור המתאר את בית הספר והסביבה.

הציוד שנשאר בתום השוק נשלח לתרומה. הפעילות התאפשרה הודות לשיתוף פעולה של מועצת התלמידים עם פרויקט "שחק ירוק" והיחידה הסביבתית. "שחק ירוק" הוא שותפות חינוכית קהילתית ירוקה הפועלת מזה עשור בבית הספר במימון המנהל לחינוך התיישבותי ודרכא.

בימים אלה יצאתי לחופשת לידה. בחודשים הקרובים ימלא את מקומי עידו כהן. ניתן לפנות אליו בכל נושאי הטיפול של היחידה הסביבתית. עידו כהן 052-3666057

יעל חביב, מנהלת היחידה הסביבתית

שותפות ערבה אוסטרליה

אושר תקציב הפעילות של השותפות לשנת 2016

לאחרונה התכנסה ועדת ההיגוי לאישור הפרויקטים ותקציב פעילות השותפות לשנת 2016. תקציב הפעילות של השותפות בערבה עומד על כ-460,000 דולר. הוא מיועד לתמיכה בפעילויות המועצה בתחומי פיתוח אזורי ואסטרטגי (לימודי תואר שני במרכז המשתלמים, הבאתם של סטודנטים אוסטרלים למו"פ, פיתוח קשרי עבודה מול אנשי מדע ועסקים אוסטרלים, והכנתה של תכנית אסטרטגית לפיתוח עסקי), בתחומי תרבות דעת ויהדות בערבה (כנס לימוד, קבוצת קולות, פסטיבל הסרטים ופרויקט מטבח בוסתן בבית הספר שיטים) ובתחום קשרי הגומלין עם הקהילה האוסטרלית. גם השנה מתוקצבות משלחות מהערבה לאוסטרליה במטרה ליצר קשרי חברות ועבודה במקביל לחשיפה של הערבה לקהילה האוסטרלית ולמשלחות המגיעות אלינו מאוסטרליה.

כנס לימוד

בפברואר התקיים כנס לימוד השמיני. כנס לימוד הוא חגיגה של למידה פלורליסטית

רשות ניקוז ערבה

הסתיימה העבודה במעבר המים ממערב למושב פארן אשר בכל שנה בעקבות זרימות של מים מרכס עשת התמוטט, נשטף ויצר חסימות של ציר תנועה חשוב בין היישוב לשטחים החקלאיים. הביצוע התאפשר בסיוע משרד החקלאות

צילום: גלעד לבני

ערבות | אדר ב' תשע"ו, מרץ 2016‏‏ 9

ד"ר אמנון צביאלי, דברים לזכרו

מילכה וורוביצ'יק ויעל בארי

בונים את בית חלומותיכם בתקציב שלכם

בעשרים ותשעה בפברואר הלך לעולמו ד"ר אמנון צביאלי. לד"ר צביאלי היה חלק חשוב ומשמעותי בצוות הרפואי בערבה. רבים מתושבי הערבה ליוו אותו בדרכו האחרונה ובהם חבריו הרבים, חבריו ליחידת החילוץ שהיה ממקימיה ואנשי צוותי הרפואה שעבדו אתו כתף אל כתף לאורך השנים. מילכה וורוביצ'יק ויעל בארי עבדו עם ד"ר צביאלי במושב פארן קרוב לשני עשורים. מילכה קראה על קברו דברי פרידה שכתבה יחד עם יעל.

אגדות שהבדואים מאמינים בהן ומשייכים אותן אליך. בנקודה מסוימת הכול השתבש. הספינה עלתה על שרטון ובריאותך הידרדרה. נזכור אותך תמיד כאיש אשכולות, צנוע, מורה רב פעלים וחבר אמיתי למקצוע. ניקח עמנו להמשיך בחיים את מה שהנחלת לנו ונוקיר לך תודה.

עם ספר טוב. בית ספינה במשך שבע שנים והצלחת אף להפליג בה עד לטורקיה. תמיד חשת שהזמן בורח בין אצבעותיך, רצית להספיק יותר. היית שותף בסיוע לפליטים רבים באזורים מוכי אסון. בסיני נקראת הרופא של הבדואים, שם שילבת תחומים מקצועיים רבים כמו גניקולוגיה שכללה קבלת לידות וניתוחים בתחום כירורגיה, אורתופדיה, רפואת שיניים והיריעה קצרה מלהכיל. גם היום יש בסיני

קשה לנו לעכל שאתה איננו, אבל חשוב לנו לומר לך ולכל אלה המלווים אותך בדרכך האחרונה שכל מי שאנו היום, מקצועית וגם במידה רבה אישית, נבנה בהשראתך. הייתה לך השפעה גדולה על עיצוב דמותנו המקצועית. נטעת בנו ביטחון מלא. נהגת לומר "האמינו למה שאתן רואות ושומעות. אין שאלה טיפשיות." נתת גיבוי מלא ויוצא דופן לכל העשייה שלנו. זה לא ברור מאילו! היום אף רופא לא יעז לקחת אחריות על מעשיה של אחות. גרמת לנו להיות אחיות "גדולות" גאות ומוערכות.

היית זמין בכל שעה, בכל עת, מוכן לענות לכל שאלה והקשבת בתשומת לב רבה לכל עניין קטן כגדול. כששאלו לשלומך ענית "אלחם דוללה", היה לך סגנון ייחודי לא רק בדיבור ובכתיבה, גם בלבוש. נעלת סנדלים גם בחורף. כרופא משפחה האמנת בכל ליבך שיש קשר חזק בין הנפש לגוף. לפני שלושים שנה זה לא היה "באופנה" לומר ולפעול מתוך הבנה שישנו קשר כזה, והיו מטופלים שכעסו עליך, ואתה בשלך, לא הסכמת לשלוח לבדיקות. ברוב המקרים צדקת. למדת ולימדת למי שהייתה מוכנה ללמוד NLP שהוא סוג של דמיון מודרך, ודיקור. היו לך תחביבים, נהגת לטייל במדבר עם הגמל ואהבת להתבודד

צילום: באדיבות המשפחה

יהי זכרך ברוך!

ב-2004 בנינו את ביתנו בעין יהב בתכנון אדריכלי, הנדסי ועיצוב פנים של שריתה ורון מאקו דיזיין. העבודה איתם לוותה בבחירות מרובות ונסיעות רבות. שריתה ורון הכילו את כל שגעונותינו, עם המון סבלנות ומקצועיות. גם היום, בפרספקטיבה של 12 שנה, אנחנו מאושרים לגור בבית כיפי, פונקציונלי ומעוצב למשעי. ממליצים בחום רב ומזמינים לביקור בכל עת. בברכה,

כשפגשנו את שריתה ורון, הכימיה היתה מיידית. אנחנו לא היינו מגובשים, אך מהר מאד, עם הידע המקצועי של שריתה ורון, התברר לנו סגנון הבניה שאנחנו אוהבים. הלויי נעשה באופן מקיף, העבודה התבצעה בשיתוף פעולה מלא עם כל אנשי המקצוע, שריתה ורון ביקרו באתר לאורך הבניה ובשעת הצורך נתנו פתרונות במקום. לדעתנו חשוב שתהליך תכנון ובניית הבית יהיה מלווה באנשי מקצוע מנוסים וקשובים שיודעים מה עובד ומה לא! יש לנו רק מילים טובות ופינה חמה בלב לשריתה ורון. ממליצים בחום, בברכה

מיכל ויובל סרט, פארן

בואו נפגש לכוס קפה...

דור והדר גדיש, עין יהב

צילום: יהודה איטח

עמית מאיר ויוסי מונטג

רינת רוזנברג

יוסי מונטג ועמית מאיר הכירו בשירות הצבאי ביחידת 669. הם מגיעים ממקומות שונים מאוד. המפגש שלהם והשירות המשותף חיברו אותם. היום, שבע שנים אחרי שהשתחררו, הם מנהלים יחד את "אדם ואדמה" - פרויקט חינוכי חקלאי שהחל לפעול בספטמבר האחרון בערבה. פגשתי אותם לשיחה שתאפשר לי להכיר אותם, את המוטיבציה, את התהליך ואת הפרויקט.

אומרים שהצבא הוא כור ההיתוך של החברה הישראלית, שבמהלך השירות הצבאי אנחנו פוגשים לראשונה את הקבוצות, המגזרים, הדעות והתרבויות השונות בחברה הישראלית במפגש אמיתי של אנשים. המקרה של יוסי מונטג שנולד וגדל בנתניה למשפחה דתית ושל עמית מאיר שנולד וגדל בחצבה למשפחה חילונית חקלאית הוא מקרה קלאסי! הם התגייסו בשנת 2006 והכירו ביחידת החילוץ של חיל האוויר (669). שניהם שירתו ומרים שהצבא הוא כור ההיתוך של החברה הישראלית, שבמהלך השירות הצבאי אנחנו פוגשים לראשונה את הקבוצות, המגזרים, הדעות והתרבויות השונות בחברה הישראלית במפגש אמיתי של אנשים. המקרה של יוסי מונטג שנולד וגדל בנתניה למשפחה דתית ושל עמית מאיר שנולד וגדל בחצבה למשפחה חילונית חקלאית הוא מקרה קלאסי! הם התגייסו בשנת 2006 והכירו ביחידת החילוץ של חיל האוויר (669). שניהם שירתו

ביקור של חודשיים אצל התאילנדים שעבדו במשק של הוריו בחצבה אותם הכיר מילדות. משם המשיך במסלול המוכר: נפאל, ניו זילנד, אוסטרליה וחזר מהטיול עם יעל. כל אחד מהם פנה לפעילות חינוכית במסגרת בלתי פורמאלית. עמית פנה להדרכה של ש"שנים במסגרת השומר החדש בציפורי, הקים גרעין נח"ל, גייס חניכים לתכניות השונות ועסק בקשר עם בוגריהן. יוסי התגורר זמן מה בקרית נטפים, ריכז בה את פעילות הנוער ובו בזמן למד הוראה ועבד בשיפוצים.

כל זה רחוק מכאן, אז איך בכל זאת אנחנו מגיעים לערבה?

"כנער טיילתי הרבה. בזכות הטיולים וגם דרך השירות הצבאי וההכרות עם האזור נקשרתי אל הנגב. הייתה לי הרגשה ש'יום יבוא' ואגור בנגב. החשיפה אל הערבה דרך החברים שהכרתי ודרך עמית הגדירה את הרצון הזה בצורה ברורה עוד יותר - הערבה שבתה את לבי. רציתי לבוא לחיות כאן. את המעבר לערבה עשיתי בקיץ 2014 עם אשתי אביטל ועם בתנו הבכורה גפן (בת 4), מאז נולד גם רעי (בן שנה)". הם גרים בספיר. יוסי מחנך כיתה בבית הספר היסודי. על התכנית של יוסי לעבור לערבה למד עמית כשחזר מהטיול. לפני שנה חזר גם עמית לערבה, לחצבה. "ההחלטה לחזור לערבה התקבלה כאשר יעל ואני הגענו למסקנה שצריך להחליט איפה חיים. רציתי להיות חקלאי והתלבטתי אם להקים משק במקום חדש או לחזור ולהמשיך את המשק של ההורים בחצבה. בסוף ההכרעה הייתה להמשיך את המשק של ההורים, לחזור לחצבה".

האדם מחפש אדמה

ליוסי יש חבר שבא אליו יום אחד ואמר לו: "מצאתי את העבודה שלך לחיים!" הוא לא הסתפק באמירה הרוחנית אלא הפך אותה גם למעשה כאשר הפגיש את יוסי עם עוזי צוקר. עוזי צוקר הקים בעמק המעיינות את תכנית "רגבים", תכנית שנותנת מענה לבני נוער מהמגזר הדתי לחיים ולימודים במסגרת פנימייה המשלבת עבודה ולימודים. "החבר שלי צדק. פגשתי בפרויקט הזה את האפיק החינוכי שהתאים לי. הייתי אמור להתחיל ללמד שם אבל הדברים לא הסתדרו וזה לא קרה. החשיפה שלי אל הפרויקט פתחה את הדרך לכיוון חינוכי שהתחברתי אליו. באותם ימים כבר הייתי בתהליך של מעבר לערבה והאמנתי שלפרויקט מסוג זה יש מקום ורלוונטיות כאן. ידעתי שלא אוכל להרים לבד

כזה דבר וידעתי עם מי אני יכול לעשות את זה. פניתי לעמית. שנינו התבשלנו, כל אחד בדרכו בחוויות של הדרכה וחינוך. שנינו חיפשנו להיות מעורבים בעשייה שיש בה משמעות חינוכית-ערכית ושנינו מצאנו את עצמנו מתחילים חיים בערבה. עוזי צוקר מ'רגבים' דחף אותנו להקים פרויקט כזה בערבה. להקים את 'אדם ואדמה'. קיץ 2015, הזמן שבו התהליך של הקמת פרויקט 'אדם ואדמה' הבשיל לקראת פתיחת שנת הלימודים, היה ללא ספק אחת התקופות הפסימיות בכל הקשור לעתיד החקלאות בערבה. דווקא באותו זמן חשבנו שנכון ליצור מהלך שונה, חינוכי, ערכי הנשען על החקלאות כבסיס שיכול גם להיות מנוף של עשייה חקלאית".

אז מה זה אדם ואדמה?

ידעתי שלא אוכל להרים לבד כזה דבר וידעתי עם מי אני יכול לעשות את זה. פניתי לעמית. שנינו התבשלנו, כל אחד בדרכו בחוויות של הדרכה וחינוך. שנינו חיפשנו להיות מעורבים בעשייה שיש בה משמעות חינוכית-ערכית ושנינו מצאנו את עצמנו מתחילים חיים בערבה

"פרויקט 'אדם ואדמה' הוא תכנית חינוכית חקלאית שמטרתה לאפשר צמיחה אישית של תלמידים (החל מכיתה י') מכל הארץ על ידי עבודה חקלאית, למידה וחיי קבוצה. זה בעצם חזרה לבסיס הערכי הציוני של העליות הראשונות שראו את הערך של עבודת אדמה כדרך למימוש אישי לצד יצירת חברה טובה וערכית. אנחנו חושבים שהשילוב של לימודים ותוכן חינוכי נוסף יכולים למעשה להחזיר עטרה ליושנה. ערכים של אחריות, ערכות הדדית, התמדה, התגברות על מכשולים, ענווה ופשטות עם עבודה שיש לה ערך מאפשרים לבני הנוער לעבור תהליך אישי של צמיחה, אם להשתמש בהשאלה מתחום החקלאות".

בפרקטיקה, איך נראה היום של תלמיד ב'אדם ואדמה'?

06:00 - 11:00 עבודה בשדה
11:30 - 12:30 ארוחת צהריים (ארוחת בוקר אכלו בשדה), מקלחות והתארגנות

13:00 - 16:00 לימודים
17:30 - 19:00 העשרה (כולל אימוני כושר ולמידה)
19:00 - 20:00 לימודים בקבוצות קטנות/ זמן חופשי
20:00 - 20:30 ארוחת ערב
21:30 - לילה טוב

"החניכים יוצאים הביתה בכל סופשבוע וחוזרים ביום ראשון בצהריים. הם גרים במתחם משותף (מתחם האירוח שהפעילה בעבר משפחת גוטפלד), המקום נבחר לאחר בחינה של כמה חלופות. העבודה נעשית אצל החקלאים תחת מסגרת הפעילות של עבודה עברית. המענה שאנחנו נותנים לחקלאים הוא במקומות שבהם נדרשת עבודה רבה בפרק זמן קצר. עם החניכים תמיד יעבוד איש צוות בוגר כחלק מתפיסה של דוגמה אישית ואחריות משותפת. החקלאים הם בעצם החיבור הראשון של החניכים עם המקום, עם העבודה. יש עוד כמה חיבורים שכוללים השתתפות בפעילויות הנוער והשתלבות של שלוש בנות מהתכנית כמדריכות בפעילות הנוער בחצבה. יש נושא אחד שעוד לא מומש - חיבור למשפחות מאמצות ביישוב והוא אמור להתחיל בשבועות אלה ממש".

מי הם בני הנוער שמשתתפים בתכנית?
"מדובר בבני נוער עם יכולות גבוהות שמעוניינים להגיע להישגים ברמה אישית מבחינה לימודית וגם מבחינה ערכית ומוצאים פחות הלימה עם המסגרות ה'רגילות' של לימודים לבגרות".

איך הם הגיעו לתכנית?
"יצאנו לגייס תלמידים כאשר היינו בתוך תהליך קבלת ההסכמות ובניית המסגרת שבה הפרויקט יפעל. חשבנו שאנחנו חייבים למצוא את החניכים, לייצר מציאות שבה יש לנו כבר חניכים, להתחיל להניע מהלך מתיאוריה לפרקטיקה. ניהלנו פגישות ושיחות בכל מסגרות הנוער היישוביות והתנועתיות בכל הארץ. חיפשנו בני נוער בולטים וחזקים מבחינה אישית וחברתית. חרשנו את הארץ לאורכה ולרוחבה הלכה למעשה. כשאיתרנו את הנערים והנערות שהתחברו לרעיון ורצו להשתלב, עמדה בפנינו המשימה המסובכת יותר - לקבל את הסכמת ההורים. כשמדובר בנוער בסיכון, על פי רוב ההורים ישתפו אתך פעולה ויתנו את הסכמתם למסגרת שיכולה להציע פתרון. במקרה שלנו לא מדובר בנוער במצוקה או בסיכון, להיפך, במצב כזה זה לא מהלך טבעי להורים לאפשר את המעבר הזה. במקביל גייסנו צוות מורים וצוות

עבודה בשדה צילום: יהודה איטח

חינוכי שיעבוד אתם. צוות ההוראה שגויס כולל מורים מבית הספר התיכון שיטים דרכא שבמסגרתו פועלת תכנית הלימודים, אליהם הצטרפו מורים נוספים מהאזור. גם את המורים לא היה קל לגייס, כשהדברים לא לגמרי ברורים והדינמיקה לא נוסתה עדיין. אבל חשוב לומר שלא מדובר באיזו גחמה חינוכית שאין לה יסוד או שהיא מתבססת על אמונה תיאורטית, לא. התכנית כולה מתבססת על התכנית שפועלת בעמק המעינות ונשענת על הניסיון שנצבר שם."

זה לא קל...

הקמה וניהול של פרויקט כזה מחייבת הסכמות, שותפים, אישורים, תקציבים. שני חבר'ה צעירים (שניהם עוד לא בני שלושים!), מתלהבים וחדורי שליחות ככל שיהיו, חייבים לגייס מנגנונים שיתמכו בחלום הזה. הם מספרים שאחד הראשונים שאליו הם פנו היה רן שדה מחצבה שהיה ממקימי מכינת ערבה. יחד איתו ועם נעמי בקר המנהלת את תחום הצמיחה הדמוגרפית, הם יצאו לראות את הפרויקט הפועל בעמק המעינות. רן ונעמי נתנו את "הרוח גבית" בשלבים הראשונים והחשובים וסייעו גם בהמשך התהליך. בהמשך

זה בעצם חזרה לבסיס הערכי הציוני של העליות הראשונות שראו את הערך של עבודת אדמה כדרך למימוש אישי לצד יצירת חברה טובה וערכית. אנחנו חושבים שהשילוב של לימודים ותוכן חינוכי נוסף יכולים למעשה להחזיר עטרה ליושנה.

גייסו את ארגון השומר החדש לעמוד מאחורי הפרויקט ולהעמיד תקציב להפעלתו. אחר כך הוקמה ועדת היגוי שכללה את אילת ביגר מנהלת מחלקת החינוך במועצה, נדב מרטל מנהל בית הספר שיטים-דרכא, אבישי ברמן מנכ"ל עמותת בין השיטין, נעמי בקר מטעם המועצה האזורית, און ריפמן מארגון השומר החדש, ויחד גובשה הדרך למימוש התכנית בערבה. התכנית הובאה לאישור מליאת המועצה והתקיימו מספר דיונים בעניין. הקושי הגדול ביותר שהיה צריך להתגבר עליו היה להצליח להניע מהלך מול ספקנות רבה

והתנגדויות חזקות שהגיעו בעיקר מהשטח. "לשמחתנו ולמזלנו קיבלנו גב חזק מראש המועצה. זה אפשר, מציאת פתרונות לכוח אדם, לציד, לתנאים פיזיים, לגיבוש הפעילות עם בית הספר, לקבלת הסכמות ואישורים מכל הגורמים ובסוף להגיע לכך שהתכנית תהיה מוכנה בזמן עם פתיחת שנת הלימודים ב-1 בספטמבר".

עמית ויוסי לא נכנסו לפרויקט הזה כי הוא פשוט או קל. מעורבות ביצירת מסגרות חינוכיות וניהולן הם בוודאי מהמשימות המורכבות והמאתגרות שאפשר להיות מעורב בהן, על אחת כמה וכמה כאשר אתה יוצר מסגרת חדשה ויש לך אחריות אישית, חינוכית וערכית כלפי כל המעורבים ובעיקר כלפי בני הנוער. אחרי תקופה ראשונה של התגבשות הקבוצה וכניסה אל שגרת עבודה, למידה וחיים במסגרת קטנה, רחוק מהבית, נשארו במסגרת "אדם ואדמה" 11 חניכים וחניכות. הנשירה, הם מספרים, היא תהליך טבעי בעיקר במסגרות חדשות. תהליך האיתור והגיבוש ודיוק הצרכים של הקבוצה הוא תהליך משותף. "היום, במחצית השנייה של שנת הלימודים אנחנו רואים את התהליך, את ההתפתחות וההתבגרות של החניכים. אפשר לראות ולהתרשם שהם נמצאים באופן אישי וקבוצתי במקום הנכון. אנחנו רואים אותם מנהלים תקשורת קבוצתית ערכית משמעותית ומאוד רצינית. אנחנו שומעים מההורים על שינויים שהם רואים, על כך שגם בסופשבוע בבית הם מיישמים עקרונות של אחריות אפילו בדברים הקטנים, על אימא

שמספרת שכשהיא באה לקחת את הכביסה המלוכלכת של הבן שלה כדי לכבס אותה ומגלה שהוא כבר כיבס וקיפל, דברים שלא היו עולים בדעתו או בדעתה לפני חצי שנה. אלו הדברים הקטנים שבהם רואים את השינוי הגדול שאדם, כל אדם צעיר או מבוגר, עובר".

מדובר בלימודים בתנאי פנימייה והילדים מגיעים הביתה רק בסופי שבוע. זו החלטה לא קלה. בסוף תהליך הגיוס התחלנו את שנת הלימודים עם 17 נערים ונערות מאילת בדרום ועד יראון בצפון

בשנה הבאה

התכנית כבר עם הפנים לשנת הלימודים הבאה. 'מי הגיוס והאיתור של המחזור הראשון כבר עברו. "זה היה תהליך מאוד אינטנסיבי ולשמחנו אנחנו כבר במקום אחר היום, זה כבר עולם אחר - הנערים והנערות פונים אלינו". תהליך הגיוס התחיל, ומתקיימים ימים פתוחים כאן בערבה. עד יוני ייבחרו משתתפי התכנית לשנת הלימודים הבאה. עד אז גם תסתיים העונה חקלאית, יתחילו בחינות הבגרות, ימשיך תהליך ההתבגרות האישי והקבוצתי. מבחינת עמית ויוסי השיעור החשוב ביותר, התהליך האישי והקבוצתי שאליו התכנית מכוונת, הוא ענווה והתמדה.

צילום: יהודה איטח

"אדם ואדמה" היא תכנית במסגרת פנימייה חינוכית המשלבת עבודה חקלאית יומיומית עם לימודי בגרות ופעילות העשרה לבני נוער בכיתות י'-יב'.

התוכנית גובשה יחד עם ארגון "השומר החדש" אשר העמיד תקציבים ומשאבים שאפשרו את הקמתה והפעלתה. מטרת התוכנית היא לפתח ולחזק אצל בני הנוער כלים למנהיגות, הובלה ומצוינות דרך התמודדות עם אתגרים חינוכיים. העבודה החקלאית מדי בוקר מזמנת לבני הנוער התמודדות עם מאמץ ואחריות ותורמת לפיתוח הכוחות הפיזיים והנפשיים שלהם ולבניית אישיותם. הלימודים המרוכזים לבגרות מתקיימים בשעות הצהריים. הלימוד במסגרת התוכנית מתבסס על חיזוק האחריות האישית על הלמידה ומאפשרת לתלמידים לרכז את כוחותיהם, בדומה לעבודה בשדה, ולהגיע ללמידה יעילה ומיטבית.

התכנית נבנתה בדומה לתכנית "רגבים" הפועלת כבר למעלה משש שנים בעמק המעינות, שתלמידיה מגיעים להישגים משמעותיים, כ 85% בעלי זכאות לבגרות. היכולת ליצור תכנית לימודים פורצת דרך וייחודית דרשה ודורשת עדיין תמיכה ושיתוף פעולה מצד גורמים רבים בביה"ס ובמשרד החינוך.

תודותינו לדליה כהן סמנכ"ל פיתוח ברשת דרכא, לד"ר שושנה מירוצ'ניק - מפקחת ביה"ס ולנדב מרטל - מנהל ביה"ס התיכון, על השקעת הזמן והמחשבה במציאת פתרונות לאתגרים הרבים שיוצרת התכנית בשגרת ביה"ס. תודה לד"ר בני פישר - מנהל המנהל לחינוך התיישבותי במשרד החינוך, על תמיכתו ואמונתו בתכנית.

אילת להב-ביגר

מנהלת מח' חינוך ומתנ"ס

להתחיל מחדש

משפחת מצרי בביתה בצוקים

נועה ריבנבך

זו שנה שנייה שמסלול ולדורף בערבה פועל בתוך בית ספר שיטים, כמסלול אלטרנטיבי לצד מערכת החינוך הרגילה. מאחורי מהלך זה נמצאים אנשים רבים, חלקם תושבים ותיקים וחלקם עברו לכאן לא מכבר, מתוך עניין בשיטת חינוך זו ומתוך רצון לחנך את ילדיהם באופן זה. אחד מהם הוא ניר מצרי, מורה כיתה ג' במסלול ולדורף, שעבר לגור בצוקים עם משפחתו לפני כמה חודשים.

ו' ליהנות, לשיר, לגנן במגוון כלים ובעיקר להיות כל כך מאושרים במה שהם עושים, הדהימה אותנו. עם תום ההצגה עלה ניר לבמה והתקבל על ידי ההורים והילדים בתשואות בלתי רגילות.

בתחילת שנת הלימודים ראיתי את אותו מורה מוכר, פה בבית הספר שלנו בשיטים והתעוררה בי סקרנות להבין איך הגיע לכאן, לערבה. פניתי לניר שיספר קצת על עצמו, על הדרך שהביאה אותו לכאן ועל עבודתו כמורה.

כאשר אתה עושה דברים בזמן המתאים, הם קלים יותר, פשוטים ונכונים. ההכרה החשובה שלכל דבר יש זמן נכון לעשותו, זה מה שמניע אותי בחיים כאדם.

ניר מצרי 36, נשוי לאלה, אבא של טליה (בת 4.5), זיו (בת 3) ואיילה (בת שנה וחצי). מורה כיתה ג' במסלול ולדורף בבית ספר שיטים תושב צוקים מאוגוסט 2015

”אני בן בכור למשפחה חמה ואוהבת בת שש נפשות מרמת גן. אלה אשתי מקיבוץ משמר הנגב, אישה מאוד יצירתית ותרפויטית ואימא נהדרת. היא עבדה כגננת ולדורף כשנתיים וגם טיפלה בילדים עם צרכים מיוחדים וכעת לומדת בקבוץ עינת תרפיה באמנות, בראייה אנתרופוסופית. שנינו מאוד אוהבים ילדים, וכעת יש לנו שלוש בנות והזרוע עוד נטויה... העולם יפה לא?”

מה הזיכרון שלך כתלמיד בבית ספר?

”אני זוכר את בית הספר לרעה. בערך בכיתה ד' הפסקתי ללמוד, מחוסר עניין. המורה שלי הייתה מישהי שמאוד לא אהבתי, לא ידעתי להסביר לעצמי למה. גרתי ממש מול בית הספר ועשיתי כל שביכולתי לא להגיע אליו, כל היום התרוצצתי בשכונה, עם חברים. הפעם הראשונה שאותגרתי בבית ספר הייתה בכיתה ח'. המורה שלי, דמות לא חינוכית בלשון המעטה, שאלה אותי לאיזה בית ספר תיכון ארצה להתקבל, ואני רציתי ל'אוהל שם', כי כל החברים שלי הלכו לשם. היא אמרה שבחיים אני לא אצליח להתקבל ל'אוהל שם'. התשובה שלה גרמה לי להתאמץ עד שבתום מחצית אחת, כל הציונים שלי היו ברמה מתאימה. זה הוכיח לי שאני יכול ונתן לי מוטיבציה רצינית. בתיכון עצמו הלכתי קצת לאיבוד.

לא למדתי והמורים שלי פשוט לא ראו אותי. בעצם רק בגיל 30 עשיתי פסיכומטרי, בגרויות ותואר בחינוך לצד חינוך כיתה וגידול משפחה צעירה. זה הוכיח לי שכאשר אתה עושה דברים בזמן המתאים, הם קלים יותר, פשוטים ונכונים. ההכרה החשובה שלכל דבר יש זמן נכון לעשותו, זה מה שמניע אותי בחיים כאדם. אם נחזור שוב לבית הספר, באותה תקופה הקדשתי את רוב הזמן לתנועת הצופים, שם הרגשתי הגשמה עצמית אמיתית ותחושת שליחות. למעשה, עד גיל 29 עוד הייתי בצופים, אפילו במהלך הצבא התנדבתי שם, זה היה עבורי מקום מאוד משמעותי.”

בפעם הראשונה צפיתי בשיעור שהתחיל במשחקים, תנועה, עבר לנגינת חליל, שירים, ציור ובסוף למידה, הכול סביב הנושא 'אברהם אבינו'. אני זוכר שיצאתי מהשיעור ואמרתי לעצמי - וואו זה כמו בצופים! כל מדרך צעיר יודע שלא מתחילים פעולה בלי משחק פתיחה. זה ממש הדהים אותי שבית הספר יכול לתת חווית למידה חיובית, כמו בצופים. עד אז בית הספר התחבר לי עם חוויה שלילית של למידה נוקשה ופתאום ראיתי חווית למידה מאוד חיובית. דבר נוסף שנדהמתי ממנו היה הציורים שהיו תלויים במסדרון, ציורים של תלמידים בכיתה ו'. כל אחד מהציורים היה מרשים הרבה יותר ממה שאני יכולתי לצייר. זה לא שאני צייר אבל זה מאוד הרשים אותי. המשכתי ללכת עם התחושה הזאת וכמובן עקבתי אחרי בן הדוד שלי. זה היה המפגש הראשון שלי עם חינוך ולדורף. למעשה בצבא גם התעסקתי בחינוך. הייתי מפקד וקצין, וגם שם, השקעתי את כל כולי. התגייסתי לגדוד 50 בנח"ל מוצנח ולאחר כחצי שנה בגרעין יצאתי לקורס מפקדים, הייתי קצין וסמ"פ של מסייעת גדוד 50.

שיעור צבעי מים בכיתה א' במסלול ולדורף

דרך ארוכה

אחרי כל זה, השאלה המתבקשת היא איך בכל זאת הגעת להיות מורה?

”יש לי בן דוד הצעיר ממני בעשר שנים, עם קשיי למידה רציניים. אני זוכר שהוא כל הזמן סיפר עד כמה הוא נהנה ללכת לבית ספר וזה שיגע אותי! מתוך החוויה הפרטית שלי כתלמיד בבית ספר ועוד עם הקושי הלימודי שלו, לא הבנתי איך הוא יכול ליהנות. כשהיה בכיתה ג' החלטתי לבקר אותו בבית הספר ולחוות את העניין. בוקר אחד במהלך השירות הצבאי כשהייתי בדרך לחברון, ביקרתי אצלו בבית ספר 'אדם' (בית ספר ולדורף) בירושלים. בפעם הראשונה צפיתי בשיעור שהתחיל במשחקים, תנועה, עבר לנגינת חליל, שירים, ציור ובסוף למידה, הכול סביב הנושא 'אברהם אבינו'. אני זוכר שיצאתי מהשיעור ואמרתי לעצמי - וואו זה כמו בצופים! כל מדרך צעיר יודע שלא מתחילים פעולה בלי משחק פתיחה. זה ממש הדהים אותי שבית הספר יכול לתת חווית למידה חיובית, כמו בצופים. עד אז בית הספר התחבר לי עם חוויה שלילית של למידה נוקשה ופתאום ראיתי חווית למידה מאוד חיובית. דבר נוסף שנדהמתי ממנו היה הציורים שהיו תלויים במסדרון, ציורים של תלמידים בכיתה ו'. כל אחד מהציורים היה מרשים הרבה יותר ממה שאני יכולתי לצייר. זה לא שאני צייר אבל זה מאוד הרשים אותי. המשכתי ללכת עם התחושה הזאת וכמובן עקבתי אחרי בן הדוד שלי. זה היה המפגש הראשון שלי עם חינוך ולדורף. למעשה בצבא גם התעסקתי בחינוך. הייתי מפקד וקצין, וגם שם, השקעתי את כל כולי. התגייסתי לגדוד 50 בנח"ל מוצנח ולאחר כחצי שנה בגרעין יצאתי לקורס מפקדים, הייתי קצין וסמ"פ של מסייעת גדוד 50.

”אחרי הצבא חיפשתי בכל מיני כיוונים. טסתי לארצות הברית ועבדתי שם בשלל עבודות: מועדון צניחה, קצת מובינג, ניהלתי (ללא שום ניסיון) שתי מסעדות באיסט וילג' בניו יורק, טיפלתי בשיאצו והייתי סוכן נדל"ן. במשך כמה שנים הייתי על הקו ישראל-ניו יורק, פה ושם. בגיל 26 אמרתי 'חאלס ניר, מה אתה רוצה לעשות בארץ?' כתבתי על דף את כל מה שעסקתי בו עד אותו יום והבנתי שכל מה שעשיתי סבב סביב אהבה לאנשים והיכולת שלי לעשייה עם אנשים. בשלב הזה נזכרתי בבן דוד שלי ובחינוך ולדורף. חשבתי שאני יכול להביא לידי ביטוי את היכולות שלי בחינוך ובאמת להשפיע על עיצוב חוויות חינוכיות טובות מגיל צעיר. נרשמתי ללימודי

חינוך ולדורף בסמינר מורים בכפר הירוק. בסמינר הבנתי שלמעשה המורים שלי נותנים מסגרות ומילים לכל מה שעשיתי בצופים לכל אורך השנים, בתחושה הבלתי אמצעית של הקשר עם האדם, באיכות הזאת של לפגוש את הילד ולאהוב אותו. במקביל ללימודים, עבדתי בגן ולדורף כגגן במשך שנתיים, המשכתי כמורה בבית ספר זומר בכיתות ג'-ח' ולימדתי כיתה נוספת, כיתה ו' במשך שנה אחת. במהלך הזמן למדתי לימדתי וליוויתי מורים בנושאי ולדורף. ועכשיו אני כאן, בערבה".

אז איך באמת הגעת לערבה?

"באמצע השנה שעברה, כאשר לימדתי את כיתה ו', תקפה אותי מיגרנה שלא עזבה אותי. שום דבר לא עזר. בדיעבד כמובן המצב ברור - גרנו במושב תעוז, עבדתי ולימדתי ברמת גן ובירושלים, עם המון תפקידים ומשימות שלקחתי על עצמי. ביליתי המון זמן בדרכים. בבית הייתה לנו כבר תינוקת שלישית ואת המשפחה שלי לא ראיתי מספיק. הבנתי שאני חייב לשנות את אורח החיים ובעיקר לצאת מהעיר. הכיוון שלנו היה צפונה, אבל דברים לא הסתדרו. ואז, ממש באותו זמן, קבלתי שיחה מאבנר (אבנר שיר, מחנך כיתה א' במסלול ולדורף בבי"ס שיטים נ.ר), חבר וקולגה שלי

מימי הלימודים, שאמר לי שמחפשים מורה לכיתה ג' בצוקים, בערבה. וואלה, זה נשמע לי חור, מדבר, לא ידעתי איפה זה צוקים בכלל. אמרתי לו, 'אבנר, תעזוב אותי, אני צריך שקט ולא מתאים לי עכשיו'. והוא אמר לי, 'תקשיב מה אכפת לך רק תבואו לסוף שבוע לראות, תעשה פרוצוף רציני ובשבילנו זו תהיה הזדמנות

אתה לא יכול לבוא עם אותה מחווה לילדים בכיתה א' ולילדים בכיתה ח', אתה חייב להתפתח ולהשתנות ולחשוב על הקבוצה שמולך. כדי לעבוד עם ילדים צריך לחיות אותם ולראות אותם לאור המקום ההתפתחותי שבו הם אמורים להיות

להיפגש אחרי שנים'. האמת, אם זה לא היה אבנר לא הייתי מגיע בכלל. הגענו, בילינו סופשבוע בצוקים ויצאנו מבולבלים לגמרי. תוך שבוע היינו בדרך לצוקים".

ואיך היה המפגש הראשון שלך עם בית הספר?
"את הכיתה שלי פגשתי יום לפני סוף שנת

הלימודים בשנה שעברה. מאוד מאוד לכיתה ג' בצוקים, בערבה. וואלה, זה נשמע לי חור, מדבר, לא ידעתי איפה זה צוקים בכלל. השנה וכשראיתי אותם, חבורת ילדים מתוקה, הרגשתי שזה הסיפור שלי עכשיו. ממש נפתח לי הלב. הרגשתי שהגעתי הביתה. גם לכיתה וגם לערבה".

למה אתה מרגיש שזה בית?

"זה המון דברים. זה הכוכבים בלילה, זה השקט, זה צוקים. העובדה שיש פה קהילה שהיא מצד אחד מאוד מגובשת ומצד שני נותנת לך להיות חופשי. יש פה קבוצה של אנשים טובים והמפגש איתם הוא בלי קליפות. החיים פה שקטים ופשוטים (כמובן באופן יחסי) כי המדבר נותן המון שקט. כל יום אני רואה כאן זריחה ושקיעה, ואין סיכוי שאפספס את הירח. זה מזכיר לי מי אני ומה אני וכמה העולם יפה, שהשמש הייתה לפני החדשות ועוד תהיה הרבה אחריהן. כמשפחה אנחנו מאוד מאושרים כאן ורוצים להשתקע באזור. כמורה אני מאוד אוהב את זה שהתלמיד שלי הוא גם השכן שלי והוא רואה ומכיר אותי כבנאדם שלם. זה הופך את היחסים לאמתיים ולא לדמות מורה 'מיתית'. ברור שזה גם מאתגר לפעמים, אבל אני מאושר מזה".

ניר ובנותיו

לוח קיר בחדר מלאכה

להשתנות ולשנות

תסביר קצת מה זה אומר להיות מורה בשיטת ולדורף?

"מורה בוולדורף מלווה את הילדים, בשאיפה, מכיתה א' ועד כיתה ח', במידה מסוימת כמו הורה, עם הרבה אחריות. אני כמובן לא מתיימר להיות ההורה שלהם, יש להם הורים שמחנכים אותם, אבל יש לי אחריות גדולה כשאני מקבל לידי את האוצר הכי גדול שיש בכל בית ולכן אני חושב שהמשימה הראשונה של כל מורה היא לאהוב את הילדים כהורה נוסף. המשימה השנייה היא הבנה של תהליך התפתחות הילד. אנחנו לומדים הרבה על תהליך התפתחות הילד, מתוך רצון להעניק לילד ידע והתנסויות

המדבר נותן המון שקט. כל יום אני רואה כאן זריחה ושקיעה, ואין סיכוי שאפספס את הירח. זה מזכיר לי מי אני ומה אני וכמה העולם יפה, שהשמש הייתה לפני החדשות ועוד תהיה הרבה אחריהן.

התואמות את השלב התפתחותי שבו הוא נמצא. הילדים פוגשים מחנך שהוא מתחנך בעצמו, מתנסה בעצמו במגוון הדברים שבהם גם הילד מתנסה. המשימה השלישית של מורה ולדורף, היא לדעת להשתנות. כשאתה מלווה ילדים לאורך שנים, זה דורש ממך להשתנות. אתה לא יכול לבוא עם אותה מחווה לילדים בכיתה א' ולילדים בכיתה ח', אתה חייב להתפתח ולהשתנות ולחשוב על הקבוצה שמולך. כדי לעבוד עם ילדים צריך לחיות אותם ולראות אותם לאור המקום ההתפתחותי שבו הם אמורים להיות".

היית מורה בבתי ספר ולדורף ותיקים יחסית, איך אתה רואה את שלוחת ולדורף בספיר ואת הקשר עם המסלול הרגיל בבית הספר?

"כל האנשים שאני עובד איתם בבית הספר מאוד מרשימים אותי. יש כאן משהו חלוצי. גם לצוות ולדורף וגם לצוות החינוך של המסלול הרגיל בשיטים. בתכלס, אנחנו בפינה של בית הספר, בקרוואנים, בשבילים לא שבילים, בונים טרסות ושותלים פרחים, ויכול להיות שזה נתפס כהתרסה מול בית הספר הרגיל אבל זה לא. בשבילי זו שאלה של הגשמה, זה מה שאני יודע וזו הדרך שלי בחיים. כשאני בכיתה יש לי מסע שהוא שלי עם הילדים ועם ההורים. זה פשוט.

"זה קצת דומה למצב שיש לך שני ילדים וכל מה שאתה אומר על אחד נתפס כאילו על האחר, וזה תמיד בעייתי. בהקשר הזה אני רוצה ששני הילדים האלו, המסלול הרגיל ומסלול ולדורף, יוכלו להגשים את עצמם ולחיות יחד בחופש. כל אחד בדרך שלו.

הייתי מאוד שמח שהילדים שנמצאים במסלול ולדורף ירגישו עם השנים יותר ויותר בטוחים במקום שלהם, ושהורים יהיה ברור למה שלחו את הילדים לדרך הזאת. היוזמה הזו צעירה ונמצאת עוד בתהליך גיבוש בתוך בית ספר קטן ובתוך קהילה קטנה, שנושא החינוך הוא בראש מעייניה.

אני מרגיש שיש פער בין מה שאנשים חושבים שקורה במסלול ולדורף לבין מה שקורה באמת, והדבר הכי טוב הוא להכיר ולהתנסות. מה שקורה בבית ספר הרגיל מוכר לרובנו כי רובנו גדלנו והתחנכנו במסגרת הרגילה. אני מזמין כל מי שמעוניין ורוצה להכיר יותר לבוא לשיעור אצלי בכיתה כצופה, בדיוק כמו שאני עשיתי כשבאתי לצפות בשיעור של כיתה ג' שבה למד בן הדוד שלי".

חינוך ולדורף בערבה

חינוך ולדורף נוסד לפני כמאה שנים ע"י הוגה הדעות והפילוסוף רודולף שטיינר, אבי האנתרופוסופיה. שטיינר וממשיכי דרכו פיתחו יוזמות שונות בתחומים מגוונים כגון: רפואה, חקלאות, אמנות, כלכלה, חינוך ועוד. גישתו החינוכית הובילה לפתיחת ביה"ס האנתרופוסופי הראשון שיועד לילדי פועלים במפעל הסיגריות "ולדורף אסטוריה". כך גם קיבלו בתי הספר האנתרופוסופיים את השם חינוך ולדורף. מאז נפתחו מעל לאלף בתי ספר ולדורף ברחבי העולם. גם בישראל גישה חינוכית זו צברה תאוצה וכיום פועלים כשלושים בתי ספר ולדורף במקומות שונים בארץ. חינוך ולדורף בערבה החל כיוזמת הורים בצוקים, בראשם ליאת גלבוע ואייל שיראי. כדי לקדם את המהלך הוקמה עמותת "בית חינוך במדבר". בשנת 2012 הוקם בית הספר בצוקים, עם שתי כיתות (א' וב') ובהן למדו 17 תלמידים. לאחר שנתיים של פעילות בצוקים עבר בית הספר לפעול במסגרת בית ספר שיטים כמסלול בתוך בית הספר, המקבל חופש חינוכי לפעול על פי גישת ולדורף. בשנת הלימודים הנוכחית יש במסלול חמש כיתות א'-ה' ובהן כ-80 תלמידים. בשנים האחרונות מאז פתיחת מסלול זה עברו להתגורר בערבה מספר משפחות ובהן אנשי חינוך ומשפחות אשר מבקשות כי ילדיהם יתחנכו על פי גישה חינוכית זו. בערבה הוקם גם סמינר להכשרת מורים לחינוך ולדורף, הסמינר פועל בספיר זה שלוש שנים ומלמדים בו מורים מרחבי הארץ בתכנית לימוד דו שבועית. 25 סטודנטים מהערבה התיכונה, הדרומית ומאילת לומדים במסגרת סמינר ההכשרה, חלקם כבר השתלבו כמורים במסלול ולדורף בשיטים.

שיעור מוזיקה, כיתה ב'

וכל העם רואים את הקולות

אלעזר פויכטונגר

בשנה האחרונה נפגשת קבוצת צעירים מ"דור הביניים" (30 +) של הערבה אחת לשבועיים לפגישות המתקיימות בימי שלישי בשעות הערב למשך שלוש שעות בכל פעם. זה לא עניין של מה בכך לפנות זמן בסוף יום עבודה ובאמצע המרוץ המשפחתי עם הילדים והתחייבויות למסגרות פעילות רבות אחרות. אז מה קורה בפגישות האלה? אם ננסה לתת לדברים כותרת קצרה מאוד, הפגישות האלו נועדו לעסוק ביהדות כתרבות. קוראים לקבוצה הזו "קולות בערבה" והיא מצטרפת לפעילות של ארגון "קולות" הפועל בכל הארץ. כדי לנסות להרחיב קצת יותר נפגשתי עם אילנה ביטון מירוחם המנחה את הקבוצה ועם יוני גליציאנו מחצבה ממשתתפי הקבוצה.

אילנה ביטון, נולדה בארה"ב, גדלה בירושלים, היא תושבת ירוחם בהווה, אימא לחמישה, אשת חינוך ופעילה חברתית מוכרת בירוחם, יחד עם מיכאל בן זוגה העומד בראש המועצה המקומית ירוחם.

מהו ארגון "קולות"?

"קולות" הוא ארגון ששם לעצמו מטרה לחבר את ארון הספרים היהודי להתמודדויות שלנו היום כפרטים, כקהילה, כחברה וכמדינה. הארגון החל לפעול לפני כעשרים שנה. הלומדים בו מגיעים מכל רחבי הארץ ומכל גווני החברה היהודית: חילונים, דתיים, חרדים ומסורתיים, נשים וגברים. הלימוד ב"קולות" פונה לאנשים שנמצאים בעשייה, בקהילה או בארגונים חברתיים וממשלתיים ורוצים להעמיק את הידע שלהם ולחבר אותו לעשייה האישית והציבורית שלהם.

מדברים הרבה על "ארון הספרים היהודי", מה את מכלילה בתוכו? למה בעצם הכוונה?

אני מתכוונת מהתנ"ך ועד הפלמ"ח. מהספרים המסורתיים של התורה ופרשניה, התלמוד, המדרש והאגדה היהודית, ספרות הפסיקה ההלכתית הקדומה והעכשווית ועד לספרות

שנה, עליו להתחבר עם היצירה העכשווית ועם החיים שלנו, עם המציאות של ימינו.

סיפור המעשה

איך הגעת ל"קולות"?

עבדתי מספר שנים בחברה להגנת הטבע. לפני שתיים עשרה שנה התלבטתי אם להתפתח לכיוון של הוראת מוסיקה או לימודי יהדות ובחרתי לבסוף באפשרות השנייה. למדתי

בתכנית משותפת של "קולות" ושל מדרשת אורנים למנהיגות יהודית חברתית. לפני שלוש שנים חזרתי ל"קולות" כמנחת קבוצות. חוץ מהקבוצה בערבה אני מנחה שתי קבוצות נוספות, אחת בבאר שבע והשנייה קבוצה של בעלי תפקידים ומובילים חברתיים בנגב. הקבוצות של "קולות" מתהוות סביב מכנה משותף מסוים, לדוגמה: פעילים חברתיים, אנשי טיפול או חינוך וכיוצא בזה. פה בערבה המכנה המשותף הוא אנשים בגילאי 30 פלוס, שיש להם נגיעה ומעורבות בחיי הקהילה אשר לאורך נבחרים גם נושאי הלימוד בקבוצה. בחצי השנה הראשונה עסקנו בנושאים שנוגעים יותר לעולם האישי של המשתתפים ולעולם הבין אישי, דברים שבין אדם לחברו. עסקנו בסוגיות של דיבור ומחלוקת ולימוד סביב חגי ישראל וקיימנו סמינר בירוחם בנושא שבת. בחלק השני של השנה התעמקנו בסוגיות שקשורות לקהילה, אחריות, ערבות הדדית, צדק חברתי וצדקה ויצאנו לסמינר נוסף בנושא קהילה בירושלים. כל נושא יכול להיות חלק מהשיח, אבל אנחנו בוחרים להתמקד בנושאים שלארון הספרים היהודי יש משהו מהותי להגיד עליהם. הסמינרים נותנים למשתתפים

הזדמנות לצאת לפסק זמן מחוץ לחיי היומיום ולהיכנס לנושא הלימוד לעומק או להיכרות עם משהו חדש. סמינר הוא תמיד שילוב של לימוד תוכן והיכרות עם סוגי קהילות שונים מאתנו, קהילות שמתמודדות עם דברים דומים

כדי להפוך את הלימוד לרלוונטי בשבילנו, הוא אינו יכול להישאר רק במה שנכתב לפני אלף - אלפיים שנה, עליו להתחבר עם החיים העכשווית ועם החיים שלנו, עם המציאות של ימינו.

או שונים לגמרי. הסמינר בירוחם שילב לימוד בנושא השבת, היכרות ומפגשים עם פעילים מרכזיים בירוחם. נפגשנו עם מיכאל ביטון ראש המועצה, עם אלקנה שרלו שהוא איש חינוך שמלמד גם במכינות בערבה ועם מרכז מגמת פיזיקה בירוחם שסיפר על המהפך

ככמות הניגשים לבגרות בפיזיקה בעיר. דמות נוספת שפגשנו הייתה חלי שגדלה בירוחם, עזבה וכעת חזרה כדי לנהל את המלון החברתי שהוקם בעיר. בסמינר בירושלים התמקדנו במפגש עם קהילות שונות מאתנו: חסידות גור, קיבוץ עירוני וקהילה צעירה בשכונת מצוקה. נפגשנו עם חבר מועצת העיר מטעם תנועת "התעוררות" ועם סגן ראש העיר מסיעת "ירושלמים" כדי להבין את הראייה המערכתית בנושאים של הובלת תהליכים ושינויים בעיר. הסמינר האחרון היה בקיבוץ עלומים ועסק בנושא המסע האישי בחיינו, "מאיפה באתי ולאן אני הולך".

עשייה משפיעה

מהי התוצאה הרצויה של קבוצת לימוד כזו בערבה?

אנסה לנסח זאת במשפט אחד- שארון הספרים יהיה מקור להשראה, לחיפוש ולהתייחסות וחלק מהדיון, השיג והשיח בתחומי החיים של אנשים כאן. הייתי רוצה שהקבוצה תהיה גורם דוחף לעשייה, שתסייע לצעוד קדימה כאנשים וכקהילה. אני רוצה שארון הספרים יהיה משהו לצאת ממנו ולחזור אליו, שאפשר

סיור במסגרת סמינר בירושלים

צילום: אורית כהן אלקיים

למצוא בו השראה למעשים ושנכיר אותו שזה לא יהיה משהו זר ומנוכר.

ההנחיה שלך ב"קולות" מתחברת לעשייה החברתית שלכם בירוחם ולעשייה בכלל?

יש לי קושי מסוים עם העובדה ש"קולות" הוא מקום של דיבור ולא של עשייה. לא הייתי רוצה שאנשים יבואו רק ללמוד בלי שזה מתחבר להם לעשייה בחיים עצמם ובמובן הזה, זה חלק מהעשייה שלי. אני מרגישה שאני מצליחה לפתוח לאנשים עולם של זהות אישית ויהודית שתלווה אותם בעשייה שלהם. אני עושה עוד דברים, כדי להרגיש חלק מעולם העשייה. אבל אחת התובנות שלי מהשנים האחרונות היא פחות לחלק את העולם לדיבור ועשייה כשני דברים נפרדים, אלא להבין שהדברים שלמים יותר יחד. כך שמהדיבור יוצא המעשה ואת המעשה צריך לדבר כדי שיהיה מהותי, כדי שאהיה שלמה.

דברים בשם אומרם

יוני גליציאנו הגיע לערבה לפני שלוש שנים במסגרת הקליטה החקלאית במושב חצבה. הוא נשוי לכרמל ויש להם ארבעה ילדים. יוני לימד בבית הספר התיכון ובשנה האחרונה הוא מרצה בנושאים של חינוך והיסטוריה ומדריך במסגרות בלתי פורמאליות. יוני הוא ממשתתפי תכנית "קולות בערבה".

מה הביא אותך ל"קולות בערבה"?

אני יודע שציניות זה כיף, ואני מודע לזה שמה שאני הולך לומר נשמע בהתחלה כמו אליטיזם, אבל אם מניחים את הציניות בצד, אני יכול לספר את זה קצת כמו סיפור: לפני יותר משנה הזמינה אותי דוריס שיר, רכזת התרבות במתנ"ס, לפגישה עם אילנה ביטון מארגון "קולות". "על מה הפגישה?" שאלתי. דוריס סיפרה לי על קבוצת למידה בערבה, "ארון הספרים היהודי" וכו', אז הלכתי. בפגישה נאמר לי שזו מעין קבוצת מנהיגות ולימוד. אילנה שאתה נפגשתי, הייתה נחמדה מאוד, אז הצטרפתי. האמת היא שלא הכרתי כל-כך הרבה אנשים מחוץ לחצבה. פתאום הכרתי

אותך את נועה ריבנבך, דובי דגאי, יעל חביב, רינת רוזנברג, אורית כהן אלקיים, יונתן ויצמן, עידו שדה, סמדר גרייף, ג'קו שיפמן וגרי מזור. נפגשנו ולמדנו כל מיני דברים, מהמשנה, מברדיצ'בסקי, מברנר, אבל הלמידה היא רק מתודה, היא רק דרך. המפגש האנושי, השפה שבה דיברנו היא החשובה בעיניי. מתוך המפגשים עלה שיח, לא רק על הטקסטים ומהותם אלא גם עלינו, על החיים שלנו, על הקהילות שאנו חיים בהן, ועל הערבה כקהילה. זה בא לידי ביטוי גם בסמינרים כמו הסמינר בעיר, כיצד הן מקיימות את השיח הפנימי שלהן, ומה בכלל מגדיר אותן כקהילה, פנימית וחיצונית. בסמינר בירוחם, דיברנו על השבת כציר משמעותי בחיים של קהילה דתית, ומה משמעותה של השבת בקהילה כמונו בערבה. היה גם סמינר נוסף שהתקיים בחודש שעבר

המפגש האנושי, השפה שבה דיברנו היא החשובה בעיניי. מתוך המפגשים עלה שיח, לא רק על הטקסטים ומהותם אלא גם עלינו, על החיים שלנו, על הקהילות שאנו חיים בהן, ועל הערבה כקהילה.

בקיבוץ עלומים. דיברנו בו על הדרך שבה אנו הולכים כבר יותר משנה, ומה משמעותה של הדרך עבורנו ועבור המעגלים הסובבים אותנו.

מהו לדעתך התוצר הנדרש לפעילות כזו, מהי הציפייה מאתנו כקבוצה?

אני חושב שהתוצר שלנו, מעבר ל"רווח" האישי של כל אחד מהמשתתפים מהמפגשים וההיכרות, הוא העלאת שיח חדש בערבה. אני חושב ש"התוצר הנדרש" הוא לא אירוע או התרחשות כלשהי. התוצר הוא לא הפקה. התוצר שלנו הוא תוספת לשיח בערבה, וזה

תצפית על הכותל המערבי

ייקח זמן. קהילה שאינה לומדת ומלמדת את עצמה, קהילה שאינה שואלת שאלות, קשה לה להסביר את עצמה לעצמה, בעיקר בתקופות קשות, בעיקר בתקופות של משבר.

מבחן היסטורי

איך זה מתחבר לחיי היומיום שלך?

תראה, אני תמיד בוחן את המעשים שלי במבחן היסטורי. אני רוצה שאם יום אחד ישאלו אותי ילדיי: "אבא, מדוע הבאת אותנו הנה, לאמצע המדבר? לאמצע שומקום?" תהיה לי תשובה טובה יותר מ"התחתנתי עם אימא וחשבנו שקבלת משק בחצבה יכולה לשדרג אותנו מבחינה כלכלית?"! זו אינה תשובה טובה מספיק, לפחות לא בעיניי. ויקטור פרנקל כתב את ספרו "האדם מחפש משמעות", נכון על חוויה אחרת ותקופה אחרת, אבל בכל זאת הציווי של כותרת הספר "מחפש משמעות" הוא בעיניי ציווי נצחי, כלל אנושי. את המשמעות של התיישבות חקלאית יהודית באמצע המדבר אי אפשר להעביר בתורשה. היא לא נלמדת בארגז החול בגן אלא צריך להבין את מהותה, את משמעותה, את קיומה במרחב הזמן ההיסטורי.

וכל זה רלוונטי בעיניך באופן מיוחד דווקא לחיים כאן בערבה?

הערבה התיכונה היא המקום שלו אני קורא בית זה שלוש שנים, המקום שבו נטעתי את שורשי משפחתי, היא הקהילה שבה אני חי ובה אני אגדל את ילדיי. הקהילה הזו, בעזרת קבוצה כמו שלנו וקבוצות נוספות בעתיד, תעצב את דמותה לא רק בזכות עמידה איתנה במשברי הקיום, החקלאות והכלכלה אלא גם בעזרת היותה קהילה לומדת, משוחחת, שיח לא מתלהם, אלא של דיאלוג, שיח של אהבה. כבר נאמר: "כל התורה כולה על רגל אחת היא 'ואהבת את רעך כמוך'..."

למה אתה מתכוון כשאתה אומר "קהילה לומדת"?

קהילה לומדת היא קהילה ששואלת שאלות על העולם, על יחס בין אדם לחברו, על החברה הישראלית שבתוכה אנו חיים, על אופי הקהילה שלנו, על העתיד. קהילה שצומחת ובוראת את עצמה חזור וברוא, תוכל לעמוד בפני משברים ולהשתדרג בתקופות רווחה. קהילה כזו היא התשובה האמתית לשאלתם העתידית של ילדיי: "אני ואמכם באנו לערבה כי מצאנו פה את האנשים הטובים ביותר, את הקהילה הטובה ביותר שבה רצינו לגדל אתכם, וזכות גדולה לנו שאלו האנשים שגדלתם איתם". ותרשה לי להביא ציטוט של מישהו שאמר

זאת מזמן וטוב יותר ממני, יוסף חיים ברנר: "כי כה יאמר המעורר:

ראה, בן הגלות, הנה לדפוק בדלתי לבך הכואב באתי כיום הזה.

כיום הזה - אשר אי-הדעת מולכת בכיפה, ודברי-תורה נתמעטו, וכעיוורים נגשש באפלה, והספקנות אוכלת לב ונפש, והמרה השחורה משתפכת בכל, והעצבות מתרבה, והעמודים נופלים, והאמונה בשמים שבארץ מתמוטטת, ונדדו היחידים הבודדים, הנזירים, לבקש את האלוהים - ולא ימצאו...

כי לעוררך אני בא, אחי, לעוררך לאמור: שאל, בן-אדם, לנתיבות-עולם, שאל, אי-הדרך, אי? לעוררך ולהעלות את מחשבתך אני בא; להעלותה ולהרחיבה ולחזקה למען לא תאבד בחיפושיה הקשים..." (על הדרך, 1905)

איך לדעתך ההשתתפות בקבוצה תשפיע עליך בראייה קדימה?

אני יודע כי הדרך ארוכה, אבל אני יודע היום שאת החיפוש לדרכי ולדרכה של קהילת הערבה לא אעשה לבד. יש לי איתי חברה לדרך. אני לא יודע מה נגלה, ואינני יודע בדיוק

אם השפעתנו תוכל להימדד במדדים כלשהם, אבל אני מאמין שככל שיבואו עוד אנשים, לא כדי לחפש את "האור" בכתבי דת כאלו או אחרים אלא כדי לחשוב, לחפור, להעמיק ולהזיע בחיפוש המשמעות, ביחד, שם תיווצר קהילה חיה ונושמת, שמדברת בשפה משלה, שפה עם משמעות וערך לקיום.

רחל כותבת בשירה "כאן על פני האדמה":

בְּטֶרֶם אָתָּא הַלֵּיל - בּוֹא, בּוֹא הַכֹּל!
מֵאַמֶּץ מְאֹדָה, עֶקֶשְׁנִי נָעַר
שֶׁל אֶלֶף זְרוּעוֹת. הָאֶמָּנָם יִבָּצַר לָגַל
אֶת הָאֶבֶן מִפִּי הַבָּאָר?

בשורה התחתונה של הדברים, אני מציע למי שליבו חף מציניות, למי שרוצה ללמוד ביחד, לשוחח, לחשוב, להתווכח, ליהנות ולעצב את השיח בערבה, להצטרף לתכנית נוספת שתפתח בחודשים הקרובים. אני משוכנע שביחד נגול את האבן מפי הבאר ונשתה ממנה יחד לרוויה.

מרעננים את הבית לקראת בוא האביב

לפגישת היכרות בחינם וללא התחייבות

צרו קשר 050-9917676

רוני בר און, מעצבת פנים
בעלת ניסיון בתהליכי תכנון, בנייה, שיפוץ ועיצוב תושבת צופר, בוגרת המכון הטכנולוגי, חולון

טיפים שימושיים בדף העסקי שלי
רוני בר און - תכנון ועיצוב פנים

ייעוץ עיצובי

ארגון יעיל של החלל ושדרוג ניראות הבית ללא שבירת קירות

תכנון מבנים ותוספות בנייה

תכנון מבנים למגורים תיירות ובתי עסק והגדלת מבנים קיימים

עיצוב פנים

שינוי פנים המבנה

חלוקת החלל ופתרונות אחסון

קבוצת "קולות בערבה" החלה לפעול לפני שנה, ביוזמתם של נעמי בקר, אבישי ברמן, אילנה ביטון ודוריס שיר. הקבוצה התגבשה לאחר פנייה פומבית ואישית למעוניינים להצטרף, תהליך של התנסות וראיונות אישיים. הקבוצה מתכנסת פעמיים בחודש ללמידה משותפת של שלוש שעות בכל פעם. כמו כן הקבוצה יוצאת לסמינרים מחוץ לערבה. משתתפים בקבוצה:

דובי דגאי מעידן, יעל חביב מעידן, סמדר גרייף מחצבה, עידו שדה מחצבה, נועה ריבנבך מעין יהב, גרי מזור מעין יהב, רינת רוזנברג מעין יהב, אורית כהן אלקיים מצופר, יונתן ויצמן מצופר, ג'קו שיפמן מפארן ואלעזר פויכטונגר מפארן. פעילות הקבוצה נתמכת ע"י שותפות ערבה אוסטרליה, ע"י המתנ"ס ודמי השתתפות של החברים בקבוצה. בחודשים הקרובים תיפתח הרשמה במטרה להתחיל תהליך לפתיחת קבוצה נוספת.

עשינו עסק ציפקה

מי אנחנו?

נועה בר-און אבני (34), נשואה לשי, אימא לגפן וברהי (כן, כמו התמרים). נולדתי בצופר וחזרתי לערבה עם ישי לפני 6 שנים, אנחנו חקלאים. השלמתי תואר ראשון ב"שנקר" בעיצוב טקסטיל. בעקבות פרויקט הגמר שעשיתי החלטתי שאני חייבת ללמוד תדמיתנות (עיצוב גזרות, תפירה ומעבר מדו מימד של בד לתלת מימד של בגד). בימים אלה אני כותבת את התזה בתואר שני במסגרת לימודי תולדות האמנות ותרבות חזותית בנושא "אמנות ישראלית" באוניברסיטת בן גוריון. אני אוהבת ללמוד, מסתבר.

מאין הרעיון?

לאחר הלימודים הבנתי מהר מאוד שאין לי דרך אחרת, ואני לא יכולה לוותר על היצירה בסטודיו. אני חיה שינויים ומתקשה להישאר באותו מקום לאורך זמן. היצירה באופן עצמאי מאפשרת לי לשלב את חיי היומיום כהשראה לעבודה. כרגע, היות שאני אוהבת לרוץ או בחופשת לידה כבר יותר משנתיים וחצי,

יצרתי קולקציית בגדים לאימהות וילדים וכל מיני אקססוריז כיפיים.

איך העסק מתנהל ביום יום?

השאיפה שלי תמיד היא ליצור מוצר שיש לי בו שליטה בכל תהליך הייצור והשיווק. כך יוצא שאני בוחרת את הבדים, אם אני רוצה, צובעת אותם או מדפיסה עליהם (דוגמאות שאני עיצבתי, בעבודת יד, בהדפס רשת עם רשתות שלי). אני גם מייצרת את הגזרה, גוזרת, מדרגת למידות, תופרת ולבסוף המוצר המוגמר נמכר בחנות שלי באינטרנט. העסק מתנהל על ידי בלבד, תמיד בנוסף לעבודה נוספת. חוץ מהיתרון של שליטה מלאה שיש לי על העבודה, החסרונות העיקריים הם בדידות וחוסר יכולת להעביר אחריות לעוד מישהו. ההצלחות הן רק שלי וכך גם הכישלונות.

רגעי שיא?

לסיים, לעצב ולייצר קבוצת פריטים ולצלם אותם זה רגע שיא קטן, אבל בצילומים האחרונים דיגמנו לי שכנות, חברות, סייעות

מהגן של הבת שלי, בנות משפחה והילדים שלהם וזה היה מרגש. אני חושבת שהדוגמנים והדוגמניות שהכי מחמיאים לבגדים והאביזרים שעשיתי הם האנשים האמתיים בחיים שלי שבאים בכל הגדלים והמידות וכל כך יפים, גם מבפנים וגם מבחוץ. הלקוחה האידיאלית שלי היא אישה אמיתית, כזו ששלמה עם הגוף שלה, מפרגנת לעצמה ויודעת להתאים את הגזרה לנתונים הפיזיים שלה. וזה המסר שאני מנסה להעביר בצילומים ובעיקר בבגדים.

שאיפות לעתיד?

בגדול - נשים במלבורן, ניו יורק, פריז, ברלין, ברצלונה (ובכל העולם) - לובשות ציפקה ברחוב. ובקטן, אני רוצה לעשות שיתופי פעולה עם יוצרים מהאזור שעובדים בכל מיני חומרים מגוונים, ללמוד, ללמד (בימים אלה אני מעבירה סדנאות עיצוב ותפירה בסטודיו שלי) ולהתרחב. כרגע אני רק שואפת לישון קצת יותר ולבלות בסטודיו קצת יותר - אני בטוחה ששילוב של השניים יביא רעיונות חדשים ותוצאות שאוכל להשוויץ בהן.

תעודת זהות

(ציפקה הוא שמו של החלק במכונת התפירה בו מגולגל החוט התחתון)

מספר טלפון 052-8744320
כתובת מייל tsifca@gmail.com
חנות אינטרנטית tsifcaonline ב-etsy
יישוב מושב צופר
מוטו בייסיק טוב עושים בזארה, תוספות קטנות ומשדרגות מפרגנים למעצבים צעירים.

צפר צמרת על ציפורים וחיות אחרות

עודד קינן

נגדה זאפה

חלומם של בני האדם לעוף התממש במידה מסויימת בעזרת ההנדסה והטכנולוגיה שפותחו במהלך ההיסטוריה האנושית, אבל היכולת לפרוש כנפיים ולעוף שמורה רק לציפורים. מהו ייחודן של הנוצות המאפשרות לציפורים לא רק לעוף.

1. שליו מלכותי באוסטרליה - איפה הציפור ואיפה הנוצות
2. שרקרק גמדי
3. תחמס נובי - שימו לס לזיפים סביב המקור
4. דוכיפת - נוצות הכתר משמשות לתקשורת
5. ינשוף עצים - הנוצות משמשות כאפרכסות, כהסוואה וכמשתיקי קול בתעופה
6. שרקרק מצוי - נוצות צבעוניות ומרהיבות

ציורים: עודד קינן

לזיפי חשיה מיוחדים המסייעים להם לתפוס חרקים באוויר ומגדילים את שטח הפנים של המקור. אצל העפרונים משמשים הזיפים הללו כמסנני אבק סביב הנחיריים. וכמובן קיימות הנוצות המדהימות שמקשטות את זנבו של הטווס או הקישוטים המופלאים של ציפורי גן העדן. וכך, התפתחה אצל העופות כסות גוף המתחדשת כל הזמן ועונה על כל הצרכים. חליפת על אמתית שאפילו איירון מן ובאטמן לא הצליחו ליצור.

ונוצות דמויות שיערה. לא כאן המקום להעמיק בכל המאפיינים, אך חשוב להבין כי לנוצות מגוון תפקידים: חימום, קירור, בידוד, תנועה, תעופה, תקשורת ואפילו חשיה. כל עוף מחליף את נוצותיו מספר פעמים בחייו (מינים רבים עושים זאת פעם עד פעמיים בשנה). "חליפת העל" הזאת מאפשרת למינים שונים של ציפורים להגיע לשיאים שאף בעל חיים אחר אינו מסוגל להם. נוצותיו של הפינגווין הפכו לדקות וצפופות והן מקטינות את החיכוך שלו עם המים מחד גיסא, ומבודדות את גופו מהמים הקרים מאידך גיסא. אצל התחמסים והחטפיות הפכו נוצות דמויי שיערה

לנוצה ציר מרכזי הנקרא קנה וניתן לחלק אותו לשני חלקים- קולמוס וניצב. הקולמוס הוא החלק המחובר לעור הציפור והניצב הוא ההמשך ממנו יוצא הדגל. הדגל עצמו מורכב ממאות סעיפים שמהם יוצאים אלפי סעיפים (סעיפי משנה) כך שבנוצה של עוף בוגר יש כמיליון סעיפים. הסעיפים מחוברים ביניהם בקרסים קטנטנים. בעזרת תנועות סירוק של המקור מאפשרים הקרסים את איחוייה של הנוצה מחדש, אם נפרמה. את הנוצות ניתן לחלק לשישה טיפוסים עיקריים: נוצות מתאר, נוצות פלומה, נוצות דמויות פלומה, זיפים, נוצות איבוק (פודרה)

אבנים מתגלגלות

רועי גילי

מדור על ארכיאולוגיה ואקטואליה

תמונה אחת שווה אלף מילים

היה הידע על עיבוד מתכות מוגבל ביותר בימים הרחוקים ההם. והנה באחת מפניותי המדבריות והנידחות של המזרח התיכון החל מתפתח לו "עמק הסיליקון" של המזרח הקדום, טכנולוגית הכרייה וטכנולוגית עיבוד הנחושת מבקעת פונון ("שלנו") קפצו מדרגה בשנים האלו והפכו את המתכת הרכה מפריט מותרות אקזוטי ואזוטרי לחומר גלם זמין לתעשייה מפותחת. כרייה ועיבוד נחושת לא היו ככל הנראה פרנסתם היחידה של תושבי הערבה: חרשי המתכת הקדומים לא בחלו גם בגידול צאן, חקלאות בעל, צייד, מסחר ושוד לעת מצוא. המציאות הזו שהתקיימה בקרב הבדואים עד לעת האחרונה קרויה בשפה האקדמית פולימורפיזם, זוהי אגב אחת ההסכמות הנדירות בין הארכיאולוגים (שנוטים בד"כ לא להסכים) בנוגע לאורחותיהם של תושבי המדבר. ממצאים כאלו המעידים על תרבות חומרית פולימורפית שסובבת את הפקת הנחושת משתקפים היטב בממצא החומרי מן הערבה מאזור פינאן (וגם מאתר קטן ומעניין שקרוי "גבעת הסיגים" סמוך לספיר ונחפר בשנים האחרונות על ידי הארכיאולוג יובל יקותיאל).

תמונות: ויקיפדיה

ולטכנולוגיה המדברית הייתה אם כן חשיבות עצומה ביחס הסובלני שהעניקו המצרים לנוודי המדבר שהגיעו למצרים. ארגונים לזכויות אדם טרם הוקמו בימים ההם והמצרים קיבלו ברצון רק את מי שהביא עימו ידע ודברים בעלי ערך.

אחריתה של נדידת העמים הזו שהתרחשה במשך מאות שנים לא צפנה טובות עבור המצרים: למרות מאמצייהם הגדולים, וקווי המצודות שהקימו הפרעונים בפתח הארץ הנושבת ובשולי הדלתא של הנילוס החלו "החיקוסים" - המהגרים - שכונו ה"מלכים הרועים", לבנות להם מדינה משלהם במצרים. בשנת 1730 לפנה"ס (כ-150 שנה לאחר שצויר הצויר מבני חסן) הם כבשו את מצרים והבריחו את תושביה המקוריים ל"מצרים העליונה" שנמצאה בדרומו של הנילוס. קשה להימנע מן האנלוגיה לנדידת העמים הגדולה של ימינו. עם זאת ההיסטוריה מורכבת ומתעתעת וגם אם היא חוזרת על עצמה היא עושה זאת בתפניות עלילתיות בלתי צפויות. מי שמבקש לראות בסיפור הזה אזהרה לתושביה של אירופה ממה שמתרגש לבוא עליהם, עושה זאת על דעתו בלבד. וגם לנו תושבי הערבה יש לקח חשוב מן המאורעות האלו: כל עוד יהיה לנו מה "למכור" לתושבי הארץ הנושבת ולא נבוא כעניים בפתח, נזכה להכרה וכבוד.

בינואר 2010 הגעתי ללונדון בענייני הביזנס של הירקות. אווירה קרה ומדככת שרתה על הבירה הבריטית הסגרית ואני שעייפתי מכיתות רגליים בין בתי האריזה והמשרדים המשמימים מיהרתי כמו חובב ארכיאולוגיה טוב אל ה-British Museum המופלא לחזות בשכיות החמדה ששדדו האנגלים מרחבי האימפריה. ושם, נתקלתי כהלום רעם בצויר הזה, שעד אז סברתי שהוא נמצא בבני חסן.

שעה ארוכה התבוננתי באנשים האלו שמשהו מן החום של הערבה ומאבק הדרכים ניבט מפניהם ולפתע נתקפתי געגועים הביתה. ואז, פתאום הרגשתי, כיצד לרגע נדיר מבקיעה מן הצויר העתיק קרן שמש מזרח תיכונית בת אלפי שנים ומפשירה את לונדון הקפואה. ואת ליבי.

שירה

אורנה טל

"משנכנס אדר מרבין בשמחה"

תלמוד בבלי, מסכת תענית

"תן כתף, עצום את העיניים, פורים לנו נשכח את הכל. יש לך כאב, רמסהו ברגלים, פתח את פיך ושירה בקול".
א. המאירי

בסופו של החג, כשהתחפושות נארזות אל תוך מזוודות והמסכות נשמטות מהפנים, אני יודעת שגם בימים של חול אנחנו לעיתים רבות עוטים אותן, את המסכות על פנינו. אנחנו מבקשים פעמים רבות להסתיר את פחדינו, את עצבותנו ואת העיניים הגדולות שלנו שלעיתים מספרות הכול.

ורק לעיתים, בפורים, כשמדינה שלמה חובשת מסיכות, היא מסירה אותן מראשה, ומקלפת אותן מפניה, ומגלה לעצמה את שמחתה ואת עצבותה. היא לא "נרכסת" בתוך שמלות מלמלה לבנות, שהלא הן צרות למידותיה ולליבה. היא לא צובעת שפתיים צמאות במכחולים אדומים או ורודים של חיים, היא פשוט מהלכת ברחובות נפשה, כך סתם כפי שהיא - נטולת מסיכות.

פעם או אולי כמעט תמיד, חשבתי שבני האדם נחלקים לשתי קבוצות: אלו שאוהבים את פורים ואלו שלא. פעם, בשנות ילדותנו בעין יהב, מאחורי כל בית ניצב לו בגאווה לול גדול שבו שכנו תרנגולי הודו. הם גדלו לצדנו, וכשאנחנו התבגרנו הם הפכו מאפרוחים רכים לתרנגולים גדולים וזקופי קומה. בכל שנה כשנכנס אדר שאלנו את להקת התרנגולים שלנו "מתי פורים?" והם תמיד ענו לנו אותה התשובה: "אדררר". ואנחנו, ילדי המדבר, ידענו שמכל החיות רק תרנגולי הודו יודעים מתי פורים.

היום מאחורי כל בית ניצב לו בית אריזה גדול או מחסן או צימר מפנק. תרנגולי הודו שלנו כבר מזמן אינם, אך פורים מגיע מדי שנה בחודש אדר, ואני עדיין נמנית עם אותם האנשים שאינם אוהבים את פורים. מדי שנה אנחנו עוטים מסיכות ותחפושות כמנהג שמחת החג. מדי שנה אנחנו נזכרים באסתר אחשוורוש והמן ויודעים שהתחפושת מלמדת אותנו על הרעיון שפנימיותו של אדם יכולה להשתנות בעקבות מעשיו החיצוניים. מדי שנה אנחנו מציירים על פנינו ועל גופינו את מי שביקשנו להיות, ולרגעים קצרים מאמינים שהתחפושת שמכסה את הגוף מספרת מעט את סיפור חיינו. אנחנו מזמזמים את שירי החג שנחרטו בלבנו בשנות הילדות כשתרנגולי הודו, בלול שמאחורי הבית, עוד קרקרו להם את בוא החג. אנחנו כבר פחות מאמינים שאפשר לרמוס את הכאב ברגליים או לעצום את העיניים ולשכוח את הכול. אבל אנחנו מוכרחים ללמד את ילדינו ונכדינו את אותם השירים שהוטבעו בגופינו.

הצגה חדשה

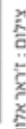

6.4 / 16.3 / 15.3

תיאטרון דימונה

מחזה ובימוי: יפתח קליין

פנינה פרוץ' לאנתרופולוגיה שגדלה בעיירת פיתוח, יוצאת לערוך מחקר על נשים מזרחיות בירוחם. חדורת מוטיבציה היא עובדת קשה לפרוץ את החומה שבין האישה "שיש לה משרד" לנשים שמנקות לה אותו. היא מבקשת להקשיב להן, ללמוד מהן על המרכיבים של החיים במקום שהאפשרויות בו מצומצמות. היא פוגשת את **נורית** – אם חד הורית, גרושה מנרקומן, שנלחמת בחרוף נפש להצליח לעשות אירוע מכובד לבר-המצווה של בנה. את **רחל**, שעל אף כיסוריה הטבעיים לכודה בהצעות עבודה מבזות ומערכת יחסים קשה, ואת **אסתי** שמסרבת להשתתף במשחק חסר סיכוי מבחינתה ומעבירה את הזמן בהימורים ובפרובוקציה מול ממסד מדכא. כשפנינה מגלה **שיגאל** מנהל בית הספר של בנה הוא תושב ירוחם לשעבר היא מציעה לו להיות דמות במחקר שלה. יגאל ופנינה מהווים תמונת מראה אחד של השני, שניהם יוצאי עיירת פיתוח, שניהם משכילים ושניהם נלחמים בפיצול שיש בתוכם לגבי המקום ממנו הם הגיעו. המסע שפנינה יוצאת אליו והמפגש עם הנשים המיוחדות והחזקות, משנה את חייה ואולי גם את המבט שלנו עליהן.

שחר ויריב איתני

קפיצה קטנה לחו"ל

200 גרם גבינת שאבריז - (גבינת טום חצי קשה)
 200 גרם רוקפור גבריאל קולה
 200 גרם רבלושון דה סבואה (משמעות השם:
 'לצבוט שוב בעטין של הפרה')
 200 גרם קממבר קאלבדוס
 200 גרם קומטה (דומה לגבינת גרוייר)
 200 גרם פיקוריני
 ובקבוק יין אחד בהמלצת הגבן, שמיוצר ביקב
 דרומי וקרוב, יקב רמת נגב.

סלט סלק וגבינה כחולה

חומרים:

5 סלקים

בצל סגול

עיריית לפי הטעם

חופו קטן של אגוז

(האצרטון)

2 תפוחי עץ

ניסמן זיך

שמן זית
קומץ רלחמ

מלך

מלח

100 יורד

100 גרם גבינה כחולה

גבינות לפי טעם

אופן ההכנה:

- פורסים את הסלק לרבעים או לשישיות
- מורחים את הפרוסות במעט שמן זית ומלח גס
- מכניסים לתנור שחומם מראש ל-200 מעלות ל-20 דקות עד ריכוך הסלק
- קולים אגוזי מלך עם מעט שמן זית
- קוצצים חופן עירית לפי הטעם
- פורסים פלחי תפוח עץ
- חותכים את הבצל הסגול לקוביות קטנות
- מגרדים את הגבינה הכחולה על הצד הגס של הפומפיה
- מערבבים הכול ומתבלים במעט חומץ בלסמי.

צילום: שחר איתני

עשה זאת בעצמך

זיוה עמית

משלוח מנות "מפלצתי" לפורים

משלוח מנות מקורי, משמח
וכזה שכיף לקבל ... גם את
"הבפנים" וגם את "הבחוץ"!
ניתן להכין קופסה בכל
גודל, גם משקיות נייר
שעוד רגע עמדנו לזרוק....

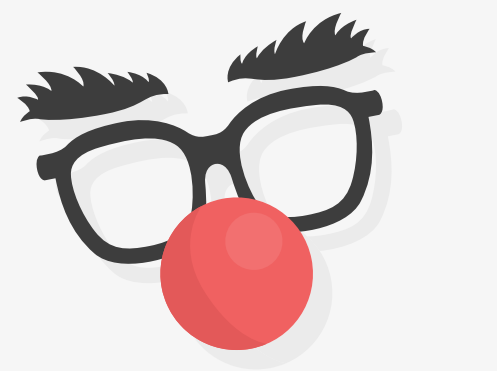
חומרים (תמונה 1)
קופסת נעליים
ניירות צבעוניים
מספריים
דבק UHU
כדור קלקר חצוי
מנקה מקטרות

הכנה:

גוזרים נייר צבעוני בגודל של אחת מפאות הקופסה ומדביקים (תמונות 2 + 3).
באותו אופן מדביקים נייר צבעוני, רצוי בדוגמה אחרת, על המכסה (תמונה 4).
מציירים משולשים מדופן המכסה שישמשו, בסופו של דבר, כשיני המפלצת (תמונה 5).
גוזרים את סימון המשולשים (תמונה 6).
כך נראית הקופסה כשהיא סגורה (תמונה 7).
מדביקים את חצאי כדורי הקלקר (עיני המפלצת) בקצה המכסה ובמרכזו (תמונה 8).
משלימים את העיניים באמצעות ציור ריסים ממנקי מקטרות (תמונות 9, 10).
גוזרים צורות מניירות צבעוניים ומדביקים לקישוט על גבי הקופסה (תמונה 11).
הקופסה למשלוח המנות מוכנה (תמונה 12) - כעת נותר רק למלא אותה בממתקים. מלא ממתקים!

אומרים שהיה פה שמח

שחר איתני

"מרטיני אחד זה בסדר, שניים זה יותר מדי,
שלושה זה לא מספיק"

ג'יימס ת'רבר

לוי וגלעד לבני התחפשו לזונות. זו הייתה הפעם האחרונה שהצלחנו לחפש אותם. כן ירבו ימים וחגים כאלו".
הרבה השתנה במושבי הערבה, אבל משהו במסורת החגים נשאר. בצופר פועלת גישה חדשה - 'חג פעמי'. בתחילת כל שנה נתלה לוח גדול, צבעוני ומקושט ועליו שמות החגים הנחגגים במשותף במושב. כל משפחה נרשמת לחג שהיא מעוניינת להשתתף בארגונו. וכך מתגבשים צוותים לכל חגי השנה. ועדת תרבות מלווה את הצוותים אשר מצדם אחראים על החג מתכננו ועד פירוקו. בשנה האחרונה גם בעין ירב החלה לפעול יוזמה דומה.

מאותו לילה, אבל אני זוכר בעיקר את ההכנות שלפני המסיבה. היינו חמישה אנשים בצוות התכנון, ישבנו באחד הבתים, שתינו, וזרקנו בדיחות ורעיונות. המפגשים של הצוות המתכנן התקיימו לאורך כחודשיים עד שהכול היה סגור. המיקום, הרעיון, תפאורה, תחפושות, הופעה מרכזית וכל הלוגיסטיקה. אם זכרוני אינו מטעני, אני יכול להלשין שהרוח החיה במסיבה הייתה פנינה אתרוג".
דינה לוי: "איפה הימים ההם?! אני אדם שאוהב מסיבות. פורים בצופר היה חג משעשע ומהנה לאורך השנים. במסיבה של שנת 1988 הייתי בת 28, כולם התחפשו! היו מערכונים מקומיים מלאי צחוק ושמחה. אפילו משה

הסיפורים על מסיבות פורים בצופר נשארים חתומים מאחורי דלתות המועדון לחבר. ילדי צופר גדלו על המיתוס של המסיבות האלו. בחירת הנושאים, הדי-ג'יי, ובעיקר - בר האלכוהול. וכולם מחופשים - גברים הופכים לנשים ונשים הופכות לגברים. ונהנים, עדלאידע.
לאורך השנים מסיבות פורים במושב שומרות על המסורת. צוותים משותפים לחג מאפשרים לוותיקים עם זיכרונות על מסיבות מפוארות ללמד את הצעירים איך מקיימים את מצוות החג. יש מי שזוכר עד היום את מסיבת הפורים בשנת 1988:
חיים חבר: "אני לא כל כך זוכר את הפרטים

חיים חבר

דינה לוי

צילומים: ארכיון צופר

המנוח: תשבץ היגיון

מוח צעיר תשבץ הגיון לפורים / דליה שחר

מאוז

1. חג שני קטן (5)
5. מתנה חוזרת למציאות (2)
6. אדמה מחזירה 2 נקודות (2)
7. חיפש אחרי קלף המלכה (4)
9. צמח חלת הדבש (4)
11. מכר מידות סוכר (2)
13. חזר וזז לא פה (2)
14. השיבי את האחרונה בצום (5)

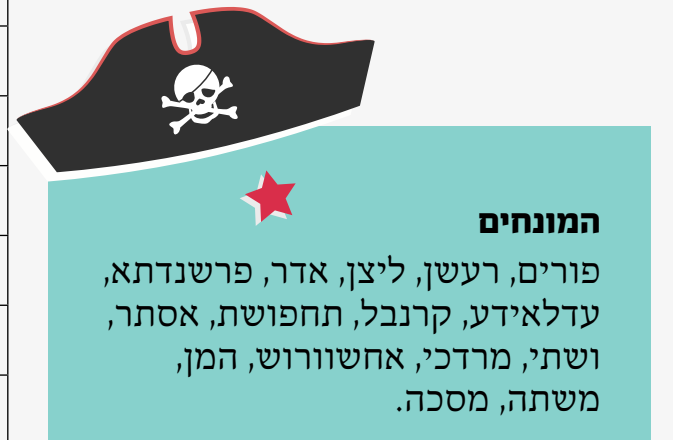
מאונ

1. פור מחזיר חרב (3)
2. ולגמי מלכה (4)
3. מחזיר בשבילי מנעול (2)
4. וילונה הוא אביזר פורימי (4)
7. משנכנס עץ מרבים בשמחה... (3)
8. ידיד עצם אביזר פורימי (4)
10. קליינשטיין משחק קלפים (3)
12. שבע מצווה ים (2)

.4	.3		.2	.1	
	.6			.5	
		.8			.7
	.10		.9		
		.13		.12	.11
				.14	

תפזורת מונחי פורים / דליה שחר

מצא לפחות 10 מונחים הקשורים לפורים

המוח תשבץ מוח לפורים / דליה שחר

מאוזן

1. עץ החודש (3)
4. בנשף זז משקה (4)
8. יתוש מהמגילה (4)
10. רכש השכלה מאות (3)
11. הסכם בפורים (4)
12. חזר ושמר על כוכב (3) (ח')
14. ילדה יסד (3)
16. נסתרים חזרו בשאלה ? (2)
17. כשהם לא עבדו חזר לה אולי (4)
19. התנגד כי מהמגילה (5)
21. חי בחצי מעופף (2)
23. דחף בתחת בגד פורימי? (6)

מאונך

1. אנה מזון פורימי (3,4)
2. בעבר תנועה בשולי הבגד (2)
3. תרמה קולר (4)
5. האש שייכת לילדה (5)
6. הנאיבי נגמר (2)
7. בית החולים מהמגילה? (4)
9. לוויין מחזיר תו (2)
13. בליבו חצי גביע (3)
15. דירה מרכז כפר (4)
17. לא זכר שאון (3)
18. תבשיל בטלביזה (3)
20. משה המיר עבודה (2)
22. רבנו תם מחזיר מטייל (2) (ר"ת)

.7	.6	.5	.4		.3	.2	.1
		.10		.9			.8
					.11		
	.15	.14				.13	.12
			.18	.17			.16
.22	.21				.20		.19
					.23		

פתרונות והסברים לתשבץ "המוח"

ԷՄ՝ ԿԱԾԱՐԱՐ (ԳԼԻՆ ԿԱՐԱՐ) (9) 1Զ՝ ԳԼ (ԱՄԻ ԳԼԳԼ) (Չ) 6Զ՝ ԱԼԼԸ (ԱԼԼ+Ը) (5) 7Ի՝ ԹԵԿԱ (ԹԵ + Ա) (Ժ) 9Ի՝ ԻՄ (ԿԱՆԱԼ ԱՆ) (Չ) ԺԻ՝ ԸՐԱ (ԼՇԼ ԹԶԼ = ԹԼ) (Է) 7Ի՝ ԸՐԱ (ԼՇԼ ԱՆ) (Է) (Ա, 1Ի՝ ԱԾԼ (ԱԶԸԼԸ) (Ժ) 0Ի՝ ՀԱԼ (Է) 8՝ ԱԿԱ (ԱԶԸԼԸ) (Ժ) Ժ՝ ԱԿԱ (ԱԿ + Ա) (Ժ) Ի՝ ԱԼ (Է) ԱՆԱԼ	7Ը՝ ԼՐ (ԱՆԱԼ Ա) (Չ) (Լ,Ա) 0Ը՝ ԼՐ (ԱՇԼ ԱԿԱԿԱԿԱ) (Չ) ԹԱԼ) (Է) 8Ի՝ ԸԳ (ԱԼԱԼ ԱԶԼԱԼԱԼ ԱԼԼ-ԱԿԱԿԱ 7Ի՝ ԱԿԱ (Ա ԸԼԱ=ԱԼ) (Է) 5Ի՝ ԸԿԱ (ԱՇԼ ԱԿԱԿԱԿԱ) (Ժ) ԷԻ՝ ԱԼ (ԱՇԼ ԱԿԱԿԱԿԱ) (Է) 6՝ Ա (Չ) 7՝ ԱԼԱ (Ժ) 9՝ ԱԿ (Չ) 5՝ ԱԿԱԿԱ (ԱԿ + ԱԿԱ) (5) Է՝ ԱԿԱ (ԱԶԸԼԸ) (Ժ) 7՝ ԱԿ (Չ) Ի՝ ԱԿԱ (ԱԿ + ԱԿԱԿԱ) (ԺՇ) ԱՆԱԼ
--	---

מ' - כתיב מלא	הסבר קיצורים
ר"ת - ראשי תיבות	ח' - כתיב חסר

פתרונות והסברים לתשבץ הגיון "מוח צעיר"

[illegible]

19/3

16-18/3

ארועים בערבה

ספורטיאדת הערבה
ע"ש שובל שירין
ספיר

פסטיבל מחול אביב בערבה
מופעים וסדנאות לקהל הרחב
ספיר

מרץ - אפריל - מאי
2016

יום שבת | 08:30 | ללא תשלום

ימים ד'ו' | 052-3666243 | בתשלום

1/5

15/4

8/4

חצוצרה בוואדי
תיאטרון חיפה
אולם רוזנטל

יום א' | 20:30 | 100 ₪

שובל שירים
חאן נחל ערבה

יום ו' | 21:00 | ללא תשלום

דני רובס בהופעה
האמפי הנבטי, מואה, נווה מדבר
www.goshow.co.il

יום ו' | 21:00 | 105 - 120 ₪

22/5

18/5

12/5

מסעות אודיסאוס - הצגת ילדים
תיאטרון גשר
אולם רוזנטל

יום א' | 17:30 | 50 ₪

פתיחת תערוכת "מעטפת"
של אומני הערבה ואירוע סיום
של פעילות של הגיל השלישי

יום ה' | 19:00 | ללא תשלום

חגיגות יום העצמאות בערבה
על הדשא בספיר

יום ה' | 18:00